

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАESTODНЕВНО

ГОДИНА XIII БРОЈ 265. □ 25. ДЕЦЕМВАР 1984.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ГОДИНЕ ТЕШКОЋА И ПОБЈЕДА

На свечаној сједници Скупштине општине, посвећеној 40-годишњици ослобођења, 22. новембра 1984, говорио је друг Владо Дулетић, секретар Предсједништва Општинског комитета Савеза комуниста. Он је, између остalog, рекао:

„... БИЛА ЈУ ЛЕСЕН. Двадесет други дан у новембру 1944. а за наш крај — први дан његовог прољећа. Пролећа у јесени! Његов рођењдан, када је засијало блиставо сунце слободе. Тога дана историја људи овог поносног крша кренула је снажном мацијом социјалистичког развоја у Титовој Југославији...“

ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ

„Монтенегроекспрес“ организује дочек Нове године на плацама, приморју и у иностранству. Аранжман за шест дана у хотелу „Језера“ стаје 12.000,00 а за четири дана 9.000,00 у „Планинки“ 11.000,00 односно 8.000,00 динара. У хотелу „Бјеласица“ у Колашину, за шест дана плаћа се 10.000,00, а за четири дана 7.300,00 динара. На Јужном Јадрану, за четвородневни аранжман плаћа се 6.300,00 („Тополица“ у Бару и „Созина“ у Сутомору), 8.000,00 („Авале“ у Будви и „Игало“ у Херцег-Новом), 8.500,00 („Плажа“ у Херцег-Новом), 9.200,00 („Астареа“ у Млинима) и 9.500,00 динара у дубровачкој „Тирени“.

„Монтенегроекспрес“ организује дочек Нове године у Польској за 26.000,00 динара, где се остава осам дана, и у Инсталбуру, где седмодневни аранжман стаје 24.500,00 динара.

С. П.

У данима ослобођења Будва није имала ни најосновнији елементе, макар и за скроман старт у развоју производних снага. Међутим, из крајње економске и културне неразвијености, у протеклих четрдесет година, далеко смо закорачили на путу сваког временог развоја. То више није крај сиромашних сељака, рибара и печалбара, који су одлазили за кором хљеба у Јужну и Сјеверну Америку, Австралију и друге прекоморске земље. Данас смо општина с модерном привредом, растућом запосленошћу и свим условима за савремени и разно врсни живот, тако да постаемо све интересантнији и привлачнији за досељавање многих грађана из других крајева наше земље. Ситуација се радијално изменила у корист садашњег доба...

ТУРИСТИЧКИ ЦЕНТРИ ПРВОГА РЕДА

Нераскивда повезаност и истоветност интереса радничке класе и читавог народа Југославије омогућила је да у релативно кратком периоду постигнемо тако крупне резултате. Оно што нисмо успели кроз вјекове, створили смо за протекле четири деценије, изграђујући нове самоуправне социјалистичке односе, који у центар свих збијања стављају радног човјека, претварајући га у конача своје среће и господара своје судбине. Једино у таквим условима, снажно уткани у ткиво југословенског заједништва, било је могуће пре скочити вјекове у развоју и остварити све ово чиме се поносимо, прослављајући 40. годишњицу живота у слободи...

Ослањајући се на изразито атрактивне природне услове, туристично-гоститељска привреда се, нарочито у протеклих 25 година, веома динамично развијала. Изградња нових хотелско-туристичких капацитета, великих броја приватних кућа, услужне и прометне инфраструктуре, спортских, забавних и културних објеката, водовода, канализације, јавне расvjete, приступних путева, отварање путничких агенција, производних погонова, поште, бензинских станица и других сервисних функција, омогућила је тако снажан развој туризму на будванском ривијери. Будва, Бечићи, Свети Стефан и Петровац, као туристички центри чеји првог реда, постали су међу најпосећенијим љетовалиштима у читавој нашој земљи, у којима се остварује готово трећина туристичког промета у Црној Гори.

Снажан подстrek даљем развоју туризма дао је „Монтенегротурист“, у чијем је оквиру обједињена угоститељско-туристичка привреда из пет приморских и шест општини с континенталног дијела Републике. Удружи ване рада и представа на овако широком простору допринијело је даљој афирмацији нашег туризма на домаћем и на међународном тржишту. Створена је солидна основа за убрзани развој компаративних привредних и ванпривредних дјелатности и тиме омогућено не само постизање високог нивоа развијености наше општине, него, исто тако, и реализација планова и потреба Црне Горе и Југославије.

ЗАХВАЉУЈУЋИ БРАТСКОЈ ПОМОЋИ И СОЛИДАРНОСТИ

Петнаестог априла 1979. године ка заљке часовника стале су на 7 часова и 20 минута. Прашила са рушевина, које је изазивао земљотрес, замрачила је сунце овог поднебља, а када се она разшила, испоставило се да је уништен већи дио онога што су људска рука и ум стварали вјековима. Под ударцем стихије разорени су, уништени и оштећени многи привредни објекти. Огромне штете претрплије стамбени фонд у друштвеној и приватној својини, затим објекти друштвених дјелатности и комуналне инфраструктуре, културно-историјски споменици, а нарочито Стари град, који се морао напустити. Угоститељско-туристичка привреда, која је представљала основу развоја општине, изгубила је 2.400 кревета — нестало је пет хотелана на Словенској плажи, док су остали туристички објекти претрпјели знатна оштећења... Директне и индиректне штете, које су процијене на преко 737 милијарди стarih динара, утицале су надрастично смањење националног дохотка, који је са 3.600 по глави становника у 1978. години пао на свега 900 долара у 1979. — години земљотреса!

(Наставак на 4. страни)

40 ГОДИНА СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАЗВИТКА У СЛОБОДИ

ВЈЕРНОСТ ИДЕАЛIMA КОМУНАРА

На научном скупу у Петровцу, посвећеном Црвеној комуни — првој комунистичкој општини на Јадрану, о развоју наше општине у протеклих четрдесет година говорио је Душан Лијешевић, предсједник Скупштине општине, који је том приликом, између остalog, рекао:

ИМАЈУЋИ ДУЖНОСТ И ЧАСТ да вечерас говорим о 40 година социјалистичког развијеног наше општине, не могу, а да се макар у најкраћим цртама, не осврнем и не истакнем неке најкрупније и најзначајније до гађаје из богатне револуционарне прошлости овог краја за посљедњих шест и по деценија. Јер, они су не само претходили нашој побједи и слободи, него и постали њихови трајни са државом и нераскидиви дио. На те до гађаје наше младе генерације су истински поносне. Као дио црногорске и југословенске борбене, слободарске и револуционарне традиције, ти до гађаји их подстичу, храбре и обавезују да се истраје на данашњим и сутрашњим револуционарним задацима у очувању и даљем развијању темељних вриједности нашег самоуправног социјалистичког друштва.

Петровачка црвена комуна, свакако, спада у најзначајније дogađaje te врсте. Заправо, она је првих драгуља међу дogađajima којима је богата слободарска и револуционарна прошлост овог краја.

Настала у вријеме снажног револуционарног врења, које је, послије првог светског рата и под утицајем октобарске социјалистичке револуције, захватило читаву земљу, она је била резултат рада и дјела петровачких комуниста-комунара, који су, међу првима у Црној Гори и читавој нашој земљи, већ октобра 1919. године основали своју партијску хелију. Идеје КПЈ су овде нашле погодно тло, а рад комуниста масовно је подржан у народу. Све више ујвјерен да идеје комуниста и борба коју они организују против ненародног буржуаског режима воде новом, бољем и праведнијем друштву, народ је, на општинским изборима у септембру 1920. године, дао комунистима пуну подршку, повјеравајући им организацију општинске власти. И за 307 дана живота и рада Црвена комуна, у веома тешким условима биће предузето и урађено много тога што је наговјештавало боље сјутра, што је потврђивало могућност организовања праведнијег друштва. А онда је Комуна укинута. Међутим, иако брутално распуштена, Црвена комуна наставила је да живи у срцима људи као охраничење, нада и подстrek, поставши темељно револуционарно достигнуће и традиција не само Петровца, већ и овог краја у целини. И за наредних

20 година, и под најтежим условима, било у којим облицима и методама, неће престати дјеловање комуниста у тадајашњој петровачкој општини. Управо дивљању и сировости бијелог те

НАУЧНИ СКУП О „ЦРВЕНОЈ КОМУНИ“

У Петровцу је 23, 24. и 25. новембра — у организацији Историјског Института СР Црне Горе, Марксистичког центра ЦК СК Црне Горе, друштвено-политичких организација и Скупштине општине Будва — одржан научни скуп на тему „Петровачка комуна 1920. године — прва комунистичка општина на Јадрану“. Почетак рада скупа обиљежен је свечаном академијом којој су, између осталих, присуствовали Миодраг Влаховић, предсједник Предсједништва СР Црне Горе, Марко Срланџић, предсједник ЦК СК Црне Горе, и Милан Радовић, члан Предсједништва ЦК СКЈ. Том приликом говорили су Мијлан Радовић, Урош Зеновић, предсједник Општинског комитета СК и Душан Лијешевић, предсједник Скупштине општине општине Будва. У културно-умјетничком програму учествовали су Симфониски оркестар Радио-телевизије-Титоград, хор „Станко Драгојевић“, „Кањаш“ и као солиста, позната умјетница Гертруда Мунитић, првакиња Сарајевске опере.

Реферате на научном скупу поднijeli су: Урош Зеновић, др Јован Р. Бојовић, др Радоје Пајовић, Милорад Марковић, др Мирослав Лукетић, др Чедо мир Пајовић, Милан Бајовић, др Јован Вукмановић, др Радослав Ротковић, др Пеко Војиновић, др Драгутин Лековић, др Зоран Лакић, др Томислав Жугић, Вукић Булатовић, др Видак-Момо Вујчић, др Александар Драшковић, др Драгоје Жиковић, др Тома Миленковић, Славољуб Цветковић, др Мира Колар-Димитријевић, др Борђе Кнежевић, др Вера Ван Гели-Весковић, Јуре Перошек, др Милица Кацић-Вохин, Владимира Милосављевић, др Петар Милосављевић, Гојко Вукмановић, Бранко Кркељић, др Урош Недимовић, Марија Црнић-Пејовић, др Бранко Букић и Милан Кецман.

Г.

пора, шестојануарске диктатуре и профашистичких режима — ни једа буржуаски режим неће у Петровцу стећи и имати сигурије упориште.

НА ПРИМЈЕРУ ПЕТРОВАЧКИХ КОМУНИСТА

Слиједиће примјер петровачких комуниста, у формирању партијских организација и организовању и спровођењу револуционарног рада, и други дјелови наше данашње општине. Мада је дјеловање појединачних комуниста било и раније, као и револуционарног гibaњa и kretanja, до формирања партијских организација доћи ће тек касније: у општини Свети Стефан — 1932. и у Будви — 1937. године. Своју пуну развијеност, организованост и снагу имаје партијска организација у мају 1941. године, ка да су организације КПЈ формирале

(Наставак на 2 и 3. страни)

РЕДАКЦИЈА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ЧЕСТИТА РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА

НАШЕ ОПШТИНЕ

НОВУ 1985. ГОДИНУ

СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА ДА У СОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ ИЗГРАДЊИ ДОМОВИНЕ ПОСТИЖУ СВЕ ВЕЋЕ УСПЛЕХЕ

ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАЗВИТКА У СЛОБОДИ

(Наставак са 1. стране)

и у Маинама и Брајићима, где их до тада уопште није било. Непосредно уочи устанка на овој територији постојала је и дјеловала за оне услуге бројна и јака организација КПЈ (око 40 чланова) и организација СКОЈ-а (око 50 чланова). Комунисти су, нарочито у општинама Петровац и Свети Стефан, извршили веома темљите и свестране припреме за оружије устанак против окупатора.

И 13. јула 1941. одавајући се позиву ЦК КПЈ и друга Тита, народ овог краја, предвођен комунистима, мајски се дигао на устанак. Међу првим усталничким хицима у Црној Гори, 13. јула рано изјутра, били су и они, испаљени у петровачкој општини (Градишћи и Куфин).

И од тога дана оружана борба против непријатеља у овоме крају, организована и вођена од комуниста, није престала све до коначног ослобођења Будве, Светог Стефана и Петровца прије 40 година, новембра 1944. године. Иако с различитим интензитетом и резултатима у појединим раздобљима, као и с извесним разликама унутар наше територије — условљеним, прије свега, организованашћу и дјелатношћу комуниста у предратном периоду — то је била борба без предаха, узмицања и компромиса. Овај крај никад није био без устаника и партизана у акцији, без политичке дјелатности комуниста на развијању народноослободилачке борбе и јачању народноослободилачког покрета. А народ је, у највећем броју, дјелио судбину својих бораца — партизана.

Поменимо, најкраће, неколико до-даја, односно података са тих свијетлих страница борбе и учешћа људи овог краја у борбама за слободу 1941. године.

На овој територији биле су дјеље велике и значајне борбе против окупатора. Брајићка устаничка чета и Подгорско-Томићки одред, којима су се касније придруžili устаници из Маина и Паштровића, разбили су, 18. јула 1941. године, италијански фашистички моторизовани батаљон и нанијели му велике губитке у људству и технички. Била је то једна од најупрељијих акција и највећих побједа црногорских устаника у Тринаестојулском устанку.

Крајем марта 1942. године, око 80 бораца нашег Приморског батаљона (од тога 60 из ове општине) храбро се супротставило, на Паштровићи код Побора, италијанским снагама јачине око 3.000 војника, подржаних снажном бродском и тврђавском артиљеријом из Боке. Италијани су на нијети осјетли губици. Партизани су имали седам мртвих и осам рањених.

У херојској борби на Пљевљима, 1. децембра 1941. године, учествовало је 47 наших бораца. Њих 14 јуначка су погинули и постали трајан дио славне пљевљанске епопеје. Само из тадашње петровачке општине учествовао је 21 борац, а пало их је десеторица.

Бориће се десетине и десетине синова и кћери овог краја у легендарним пролетерским бригадама — Првој и Четвртој, многе десетине у другим бригадама из Црне Горе и Југославије. И храбро су падали на Нетрви, Сутјесци, у Срему и многим другим бојиштима широм отаџбине.

У борби за слободу и социјализам, у току другог свјетског рата, пало је, као борци и жртве терора, више од 250 синова и кћери овог краја. Преко 600 људи чамило је у фашистичким затворима и логорима. Претрпљена је и огромна материјална штета.

То је цијена слободе на коју смо поносни и којој су обавезле садашње и будуће генерације.

А када је, с јединицама Прве бокељске бригаде, дошла слобода у овај крај, напајени народ је био спреман да настави оружану борбу до коначног ослобођења земље и укључи се у стваралачки рад на обнови порушеле земље и изградњи социјализма.

Прије рата сиромашан је био наш крај — крај сиромашног пољопривредног становништва и печалбара. Ујату су порушени или спаљени многи наши домови. Немаштина и сиромаштво били су присутни у готово сваком нашем дому, готово код свих нас.

КРЕNULO СЕ ЦИНОВСКИМ КОРАЦИМА

Но, материјално сиромаштво није значило и духовно сиромаштво нашег човјека. Напротив, као никад раније инспирисани и мотивисани победом над окупатором и домаћим издајницима, побједом социјалистичке револуције и успостављањем нове државе људи овог краја у социјалистичкој Југославији доживљавају могућност пуног слободног стваралаштва и програмирања срећне будућности себи и својој дјеци. Стварањем услова за несметан развјитак, ова наша општина је доживјела и доживљава свестрани препород и напредак. Тешко да се може наћи у Југославији такав примјер да је једна средина учинила толики корак напријед као што је учинила општина Будва.

Године 1955. када је формирана да наша општина, било је једва 4.000 становника, претежно пољопривредника. У том времену готово да и није било значајних привредних објеката. До тада имали смо два хотела у Будви и два у Петровцу са укупно свега 400 кревета. Неких значајнијих резултата у туризму није било, као ни других привредних дјелатности. Наше изванредне природне љепоте стајале су неискоришћене. Број запослених износио је једва неколико стотина. Асфалтних путева било је свега 9 km од Будве до Милочера, и то је био једини асфалтни пут у Црној Гори. Стамбени фонд био је веома скроман, у рату тешко настрадао. У друштвеном власништву једва да је било двадесетак станови. Све то говори о тешком наслеђу сиромаштва из предратног периода и великом пустошћу узрокованом ратним страхотама. Наши људи су, с не мањим ентузијазмом, од оног којим су се у рату борили против непријатеља свих врста, отпочели бескомпромисну борбу против сиромаштва, за стварање услова за срећни живот у социјалистичкој заједници. Упорним и самогријегорним радом из дана у дан, из мјесеца у мјесец, из године у годину вриједне руке наших људи, уз свестрану помоћ наше заједнице, стварале су нове објекте; градиле нове путеве, ницала су нова насеља, нове школе, нови хотели. Из године у годину повећавао се број запослених, повећавао се број ученика и студената, број хотелских кревета, одмаралишта и аутокампова. Снажно је јачала материјална база наше општине. Број становника се, такође, нагло повећавао. Из статистичког годишњака читамо: општина Будва је 1955. године имала само 4.364 становника, 1971. — 6.106, а 1981. — 8.632 — стопа пораста је међу највећим у СР Црној Гори. Број запослених је растао много интензивније од пораста становништва. 1955. године у општини је било непуних 1.000 запослених, 1971. године скоро 3.000, 1984. године више од 4.000. Готово сваки други станов-

ник наше општине је у радном односу, а готово све радно способно становништво је запослено.

ДА СЕ ПРИРОДНЕ ЈЕПОТЕ ВАЛОРИЗУЈУ

Највећи привредни и друштвени упон ова општина и њени људи доживјели су када је наша социјалистичка заједница интензивно почела да улаже средства у туризам. Природне љепоте наше обале убрајају се у најлепшие на свим морима и океанима свијета. Ко год је дошао и видио ових 30-так километара наше обале — био он турист или пословни човјек из било којег краја свијета — дивио се овој чудесној природи и констатовао да су ове љепоте непоновљиве.

Желећи да се те љепоте и природне предности валоризују и оптимално искористи за радне људе ове општине и за ширу друштвenu заједницу, из године у годину овдје су улагана значајна средства у изградњу хотелских капацитета. Наши радни људи су понашајући се као прави и искусни привредници, рационално користили сваки динар који су добили или сами створили. Из године у годину ницала су нови хотели и други туристички садржаји. Док смо 1960. године имали свега неколико стотина хотелских кревета, већ 1966. године имамо их скоро 2.000, а 1970. 6.500. Паралелно с овим, граде се и други туристички објекти. Подижу се бројни ресторани, аутокампови и објекти за рекреацију туриста. Становништво наше општине комплетно се окреће туристичкој дјелатности, па сваки динар улаже у своје домове које зуде туристима. На тај начин већ 1970. године имамо 8.000 кревета у домаћој радиности, што представља солидну допуну хотелских капацитета. На тај начин, Будва, Петровац, Свети Стефан и Бечићи као јединствена туристичка оаза, постају чувена љетовалишта која се биљеže у свим туристичким картама свијета и улаже у програме готово свих великих туристичких агенција. Резултат тога је нагло повећање броја гостију и броја ноћења. Док смо 1965. године имали свега око 60.000 посјетилаца са остварених око 400.000 ноћења, већ 1970. имамо више од 140.000 посјетилаца, са 1,3 милиона ноћења. Од овог броја више од половине било је иностраних гостију. Ове бројке су се из године у годину повећавале, тако да већ 1975. имамо преко 250.000 посјетилаца са више од два милиона ноћења, а ове године нашу општизу посјетило је 278.000 туриста и било је близу три милиона ноћења, од којих 1,1 милион иностраних гостију.

РАДИЛО СЕ МАРЉИВО И УПОРНО

Овакав тренд пораста броја посјетилаца и броја ноћења омотујио је остварење значајних економских ефеката. Док је друштвени производ у нашој општини 1965. године износио 37,5 милијарди старих динара, већ 1970. године се утроstrчио, а 1980. године повећава се десет пута. Национални доходак по глави становника значајно расте тако да данас износи око 1.750 америчких долара и налази се у самом врху СР Црне Горе.

У једном моменту наш развој је био заустављен, а сва наша добра трајно уништена или значајно оштећена. То је било 15. априла 1979. године, када је катастрофални земљотрес разорио наше куће, срушио наше хотеле, уништио готово комплетну инфраструктуру, тешко оштетио споменике наше културе и до темеља срушио стари град Будву. Што је најтрагичније, одио је и неколико људских живота. Рушилачка стихија није захватила само нашу општину, него и за њену Републику, па и за земљу у целини. То најстарије урбано језгро у Југославији, које је старо више од 2.500 година, сајамом богатим археолошким налазима од којих је једно од најзначајнијих скоро пронађено базилика из 6. стотине, бројним споменицима наше дrevne културе, својом архитектуром и јединственим амбијентом — свакако се убраја међу најатрактивније туристичке садржаје наше земље.

Када се говори о обнови наше општине, сваком је јасно да посебан проблем представља Стари град. Тај јединствени споменик наше културе и историје није значајан само за нашу општину, него и за њену Републику, па и за земљу у целини. То најстарије урбано језгро у Југославији, које је старо више од 2.500 година, сајамом богатим археолошким налазима од којих је једно од најзначајнијих скоро пронађено базилика из 6. стотине, бројним споменицима наше дrevne културе, својом архитектуром и јединственим амбијентом — свакако се убраја међу најатрактивније туристичке садржаје наше земље.

Хији као што је згао да пркоси не-пријатељу, колико је у стању да одоли свим могућим искушењима и не вољама када га задесе.

Уместо да се иссрпљујемо у расправама и полемикама, уместо да нас хвата паника због ситуације у којој смо се нашли, наши радни људи су одмах, без оклијевања и без помпе марљиво и упорно, почели прво да рашчишћавају рушевине, а онда, кога по корак, камен по камен, да обнављају своје домове, саобраћајнице, привредне и друге објекте. Предашаје друштвено-политичком заједницом тих дана постављени су деликатни и одговорни задаци, сигурно од рата до данас најтежи и најодговорнији. То је било вријеме када се морало брзо одлучивати — одлучивати а не правити грешке од којих би генерације имале трајаје посљедице. Са задовољством и овом приликом можемо да констатујемо да су одлуке које су тада донешене биле исправне. Готово све што се тада радио, радио се с пуно осјећаја одговорности.

За релативно кратко вријеме сојлидно је стамбено забринуто сва становништво које је у земљотресу остајало без крова над главом. Притом људјесу прављени компромиси с монтажном градњом, иако је било и таквих мишљења и захтјева. Одмах се пришло санацији хотела који су се могли санирати. И то је успјешно урађено. Пришљо се утврђивању концепције изградње нових хотела односно туристичких насеља. Тако су никли нови хотели — у Петровцу „Палац“ и „AC“ и неколико ресторана. Свети Стефан је обогаћен бројним садржајима који комплетирају туристичку понуду, „Хотели Бечићка плажа“ је је уврштено у оно што су били некада — сада је то хотели комплекса с бројним ресторанима и многим рекреативним објектима. Подигнут је нови, модерни комплекс „Аvala — Могрен“ на Словенској плажи, на мјесту порушених пет хотела с 1600 кревета, подигнуто је модерно туристичко насеље с 2.500 кревета, које је, поред већ недалеко чуvenог Светог Стефана, почио да је највећи највећих признања — Награде АВНОЈ-а и „Златне јабуке“ — постало узор црногорског, па и југословенског туризма. Веома су значајни, како за туристичку понуду тако и за укупан живот наше општине, многи други објекти — изградња и реконструкција водовода, канализационих систем у читавом приобалном појасу општине, бројне саобраћајнице, санација луке, индустријске пекаре, која је, на сам дан земљотреса, иако знатно оштећена, почела пра изводњу хљеба, и то не само за нашу општину него и за сусједне општине.

Данас када човјек све ово посматра са временске дистанце од само пет година, у ситуацији је да темељитије и објективније сагледа како се у релативно кратком временском року много тога урадило што је од виталног значаја за сваког грађанина наше општине, за укупну нашу ужу и ширу друштвenu заједницу. Сада се сасвим добро види колико су то били тешки и сложени задаци, колико је требало имати стрпљења за тако одговорне послове, колико је ту одлучности и упорности требало да дође да изражая.

Када се говори о обнови наше општине, сваком је јасно да посебан проблем представља Стари град. Тај јединствени споменик наше културе и историје није значајан само за нашу општину, него и за њену Реп

Вјерност идеалима црвене комуне

(Наставак са 2. стране)

рог прада знатно је умањена, а више од 900 наших грађана, иако сада смештени у станове, нестрпљиво чекају обнову својих домаћина у Старом граду. Тај објекат био је предмет мно-
гих наших дилема, дискусија па и опречних мишљења. Да ли се за пет протеклих година могло више урадити на санацији и реконструкцији Старог града? Сигурно да јесте. Но, и то што се урадило, посебно ове задње године, представља не тако малу ставку у укупном послу који на том плану треба да се обави. Сви послови — почев од истражних радова, израде урбанистичког плана и пројектне до-
кументације за све објекте у Старом граду — говоре, колико је потребно времена за све то. Успјешно обављени послови на једном дијелу бедема и већ уврено поодмакли радови на изградњи инфраструктуре у Старом граду још једном потврђују нашу претпоставке и предвиђања да је то изузетно сложен задатак. Но, чврста ријешеност наших радних људи и наше шире друштвено-политичке заједнице, гаранција је да ће се наш Стари град успјешно санирати и реконструисати, да ће у што је могуће краћем року примити назад своје грађане, да ће бити још љепши и атрактивнији и да ће са свим својим садржајима бити својеврсна туристичка атракција туризма у нашој општини и нашој Републици. Све сумње које се у том правцу јављају погрешне су и треба их аргументовати, ради подухватима и конкретним резултатима сужбијати. Сви смо свјесни да је то најзначајнији радни задатак свих нас у наредном периоду до потпуне обнове Старог града. Задатак је велики и одговора, али, у исто вријеме, изазован и интересантан.

У велике успјехе, који су постигнути у нашој општини, уложени су огромни напори, залагање и самоодрицање наших радних људи и грађана. Али, они не би могли бити ни приближно остварени без велике материјалне помоћи најшире друштвене заједнице, сталних улагања у овај крај, готово од самог ослобођења до данас, а нарочито од почетка 60-тих година, када се све већа пажња починио поклањању туристичкој привреди. Та помоћ читаве југословенске заједнице нарочито снажно се манифестиowała, и данас је веома присутна, након катастрофалног земљотреса. Сасвим је извесно да материјалну штету, која нам је причинјена у земљотресу у свим областима, и с тим у вези, успоравање, односно заустављање развоја у нашој општини никада не бисмо могли прећи, а поготово не у овом раздобљу обновити, и даље развити наш привредни, стамбени и други потенцијал, да не говоримо о програму обнове старог градског језара, да није било континуиране и обилне помоћи читавом пострадалом подручју — а наша општина је била међу најугроженијима у Републици — свих република и покрајина, свих народа и народности Југославије.

Та помоћ представљала је, и данас представља, огромни материјални стимуланс. Такав степен солидности и таква помоћ обезбиједили су неопходну психолошку сигурност и снажну ујвјerenost код сваког нашег грађанина да у невољи која нас је задесила нијесмо препуштени само себи и да ћемо сигурно и успјешно прећи кризу. То је био и велики морални подстицај за даља прегнућа у тражењу путева изласка из те тада хаотичне ситуације. Незабораван је био примјер братских и пријатељских општина које су својим иницијативама — и мимо свих ширих акција — покренуле акцију и дале знатна средства за изградњу зграде Скупштине општине, умјесто оне која је порушена у земљотресу. То је само један лијепи примјер, а сличних примјера безгранице људске солидарности и код нас и у другим срединама било је много. Такав однос према нама и таква помоћ су за нас, истовремено, и велика морална обавеза — да се при употреби добијених средстава рационално и поштено понашамо и да,

у сличном случају код других, пуном и правом мјером узвратимо. Тако је и акција, коју данас водимо на пружању помоћи пострадалом становништву Копаоника и обилна помоћ коју наши радни људи и грађани прикупљају и упућују, доказ да смо и ми, исто тако, спремни за пружање мак сималне помоћи људима који западну у невољу, у било којем дијелу Југославије они били.

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ПРОСТОРА

Наша општина је доста пажње по-
клњала и данас покљња заштити природе и простора. То се, само по себи, увијек наметало као посебно ви-
јан задатак, с обзиром на структуру наше привреде, атрактивне приро-
дне љепоте и, с тим у вези, посебну улогу простора у програмирању раз-
воја. Тако је Општина Будва међу

јувим друштвено-политичким заједницама у СР Црној Гори добила ген-
ерални урбанистички план. Касније су за све приобалне зоне Будванског поља рађени детаљни урбанистички планови. У планирању простора посебно важну улогу одиграли су пројекат „Јужни Јадран“ и сви они просторни документи који су рађени на бази пројекта „Јужни Јадран“. У вријеме непосредно послије земљотреса се указала се потреба за изједначавањем готово свих детаљних планова, што је и урађено. Сада је, управо, у току ревизија Генералног урбанистичког плана наше општине који ће, када се заврши, престављати корак напријед ка бољем регулисању односа и сре-
ђивања стања у планирању простора. Иако је у практици било одступања од Генералног и детаљних урбанистичких планова, као и доста грешака у планским документима, ипак су благовремено довршење урбанистичких планова и обавезнost њихове примјене одиграли веома значајну улогу у очувању простора. То се најбоље може уочити, на жалост, управо на негativном примјеру Будвачког поља за које није било, као што нема ни данас, детаљног плана и које је, већ годинама, нападнато дивљом градњом. Тај је простор у извјесном сми-
слу деградиран, па је тиме знатно отежана израда детаљног плана — која ће надамо се, убрзо услиједити. С тим у вези, значајни су напори ове друштвено-политичке заједнице и њених органа у циљу спречавања дивље градње. Иако је Општина Будва у југословенској јавности често пред-
стављана као средина где цвјета дивља градња, ипак не треба подијени-
ти напоре и ефekte који су на том плану постигнути. Само да напоме-
немо да је у последње вријеме дивља градња заустављена у читавој на-
шој општини, а имамо реона где се готово никада значајније није ни по-
јављивала — као, на пример у Петровцу. Захваљујући прије свега ква-
литетним урбанистичким плановима и њиховом досљедном спровођењу, Петровac је данас, без сумње, урба-
нистички једно од најбоље очуваних и за одмор најљепше место на чи-
тавој обали Јадрана.

Комплетна ова проблематика за-
служује, чаравно, још много више па-
жиње, јер овдје имамо још много от-
ворених питања.

ПРОСВЕТА, ЗДРАВСТВО, КУЛТУРА И СПОРТ

Општина Будва је и на свим другим подручјима доживјела велики препород. Двије модерне и добро опремљене основне школе, у Будви и Петровцу, са више од 1.500 ученика, те више од двије стотине ученика средње школе, затим десетине и десетине студената из наше општине који похађају многе универзитетете у на шој земљи, свједоче о томе колики је на том плану направљен напредак у односу на послијератне године, а нарочито у односу на број ученика и студената прије рата. Додамо ли то-
ме и квалитетан наставнички кадар, те организовање оперативно-васпитног процеса, можемо бити задовољни правилним васпитањем наше младе генерације.

Предшолске установе у Будви, Петровцу и Светом Стефану доказ су организоване бриге за наше најмлађе а исто тако, и значајне помоћи за последњим родитељима.

Данас располажемо с модерно организованом здравственом заштитом, с модерно опремљеним зградама, као у Будви тако у Петровцу и Светом Стефану, и с двадесетак љекара готово свих специјалности. По односу броја становника и љекара наша општина је на првом мјесту у Републици. Осим тога, сваки наш грађанин може да се определе за лиjeчењe у готово било којој здравственој установи у нашој земљи.

На плану културе остварили смо takođe, видне резултате. Од једне маје и заостале средине наша Општина је постала центар многих значајних културних збијања. Двије библиотеке, у Будви и Петровцу, расположују веома богатим књижним фондом, са око 30.000 књига. Архив, који успјешно ради већ неколико година, постао је значајна културна институција наше општине. Музеј, који чека своју ренесансу након санације Старог града, расположе с великим богатством експоната из свих периода наше историје. Културни центар се све више афирмише у значајну институцију, која треба да буде иницијатор и подстrekач многих културних манифестација у нашој општини па и даље. Културно-умjetничко друштво „Кањаш“ давно се већ афирмисalo на југословенском плацу. Градска музика — та наша најстарија организација и удружење у области културе, постаје својеврstan симбол Будве, Петровца и Светог Стефана.

Посебно мјесто и улогу у нашем културном животу има „Зетафилм“ и њен и наш Дом културе „Гојко Краповић“. Ова организација запажена је и изван граница наше земље по бројним снимљеним или дистрибуираним квалитетним филмовима.

Вјеровано да је наша општина у култури највећи успјех заправила у ликовном животу. Галерија у Будви и Светом Стефану, као и најновија на Словенској плажи, запажене су центри излагања наших и страних ликовних стваралаца. Удружење ликовних умјетника, које већ неколико година ради у Будви, очигледан је пријер како ствараoci-entuzijasti могу да доприносе културном животу средине у којој живе.

Учињен је велики напредак и у информисању наше јавности „Приморске новине“ које излазе већ више од десет година, све више постају огледно напори и стваралаштва наших радних људи.

У спортском животу наша општина биљжи из године у годину значајне успјехе. То се нарочито огледа у омасовљењу спорта код наше омладине и у развојности спортских дисциплина. Спорт и спортски радници код нас имају врlo значајну васпитну улогу, развијајући код младих људи смисао за рад и ред, а исто тако, и у популарисању спорта.

Многобројни спортски терени, изgrađeni задњих година у нашим хотелско-туристичким организацијама и разумијевање тих организација за потребе и коришћење ових објеката од стране омладине, доприноси обогаћивању и омасовљењу спортског живота у нашој општини, тако да данас имамо 31 спортски клуб.

Период од 40 година за развој једне мале друштвено-политичке заједнице као што је наша, релативно је и дуг и кратак. Тај период је дуг ако имамо у виду врlo интензивна темпо развоја и богатство збијања у том периоду на једном релативно малом простору. Тај период је, у исто вријеме, и кратак када се зна шта је све требало урадити и ако узмемо у обзир да се у том периоду није завршило све оно што је потребно једној друштвено-политичкој заједници и радијем људима који у њој живе и раде.

Врlo је значајно да у свеукупном развоју ове општине нијесу направљени такви промашаји, било на привредном или на плану друштвених дјела тности, који би представљали озбиљну сметњу њеном нормалном и даљем интензивном развоју.

С правом истичемо да је велики дио овог великог посла на својим лјубима излио велики број младих и спо собних кадрова — ентузијаста, који су својим самопријеторним радом и пожртвовањем, злакачки и успјешно извршавали веома сложене задатке који су се пред њим постављали. У том смислу извршавање ових великих задатака, у исто вријеме представљало је искушење и школу за многе од тих људи — тако да смо упоредо с изградњом бројних хотела и других објеката, стварали и створили екипе врсних и способних кадрова који су квалифицирани и спремни да се прихвate још тежих и сложенијих задатака. Но, признали ми то или не, чињеница је да се ми према неким од њих нијесмо позекад исправно постављали. Рађе смо тражили њихове грешке и лијепили им етикete, чега што смо гледали комплетно понашање једног човјека и његов укупни допринос у извршавању задатака. То је имало да посљедицу да је не тако беззначајан број способних наших кадрова тражио излаз, одлазећи на дужи или краћи рок из ове средине. Такву негативну праксу треба заувијек напустити. Било је, на жалост, и трагичних ситуација да смо, због таквог односа према њима, неке истакнуте револуционаре и веома уважене људе и заувијек изгубили.

ГРАНДИОЗНО ДЈЕЛО

Даснас када сумирамо шта смо направили за вријеме нашег четрдесетогодишњег стваралаштва у социјализму, видимо колико је то грандиозно дјело. Но, у исто вријеме, свјесни смо и чињенице колико нам још тога предстоји да урадимо.

Ова општина има перспективу да се развије као ријетко општина на нашој земљи на свим подручјима дјелатности. Којим темпом и како ћемо се даље развијати у првом реду зависи од нас самих. Од јединства које смо постигли на призијелним питањима након толико мимоилажења и несугласице, које су у овој средини доминирале, озбиљности којом приступамо у извршавању многобројних задатака и укупних проблема који се пред нас постављају, мобилисања широког круга радних људи и грађана за превазилажењу техничких проблема и отклањању уочених слабости, велика је гаранција нашег даљег успјеха и развоја.

Дугорочни програм економске стабилизације, који се код нас већ интензивно спроводи, помоћи ће нам да сла-
бости и проблеме брже превазилази-
мо и рјешавамо, да успјешно савлађујемо све отпоре који се будујају на том путу. То нам потврђује и дис-
кусија која се ових даза код нас води о предлогу Закључчака ЦК СКЈ.

Са још више рада, поготово више одговорности, са потпунијом контролом и већом међусобном помоћи у извршавању постављених задатака, с више упорности и истрајности у дужем временском периоду и на свим основним питањима живота и рада у општини — наши овако значајнији ре-
зултати, несумњиво су могли бити још запаженији и бољи. Било би још више рада и радне дисциплине, мање стицања мимо резултата рада и, на тој основи, неприхватљивих социјал-
них разлика и других деформација у нашој средини.

Одлучна борба против тих и других слабости сигурно ће допријећи и даљој афирмацији самоуправљања и делегатског система и, обратно, о-
безбијеђивање и развијање ових квалитета допријеће успјешном и бр-
жем развијању и прогресу у нашој општини.

Тако би, мислим, требало схватити и обавезе које произилазе из на-
ших слободарских и револуционар-
них традиција, из наше народнослободилачке борбе и социјалистичке ре-
волуције. А то су, сигурно, и поруке наше Петров

УЗ 40- ГОДИШЊИЦУ ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ БУДВА

РОЂЕНДАН - КАДА ЈЕ ЗАСИЈАЛО БЛИСТАВО СУНЦЕ СЛОБОДЕ

(Наставак са 1. стране)

Захваљујући братској солидарности и несебичној помоћи читаве југословенске јединице, наша општина, је као и остало подручје пострадало од катастрофалног земљотреса, доживјело поновно рађање. У друштвном сектору санирано је 663, а изграђено 424 нова стана. У приватној својини обновљено је 692, а изграђено 115 станова. Санирани су хотелски ка паситети у Бечићима, Светом Стефану и Петровцу. Изграђени су нови рејони у Будви и Петровцу, а завршена је санација неких одмаралишта („Београд”, „Парк”, „Ганимет Тербеши”, „Нафтагас” и БИП). Активираје се и хотел „АС” у Перазићи Долу (420 кревета). Изграђен је хотелски комплекс „Авале-Могрен” (640 кревета) и хотел „Палас” у Петровцу (360 кревета). У протеклој туристичкој сезони оспособљено је атрактивно туристичко насеље „Словенска плажа” (2.400 кревета), које је већ у првој години рада постало понос не само будванског, него и црногорског, па и југословенског туризма. Наша општина распоредила данас са 44.000 кревета у свим видовима смјештаја — нешто преко 8.000 у хотелима и туристичким насељима, 14.000 у камповима, 10.000 у одмаралиштима и око 12.000 у домаћој радиности.

У области трговине санирано је пет, а изграђено десет објеката, међу којима тржни центар у Будви и шопинг центар у Светом Стефану. Санирана је индустријска пекара у Будви, а изграђене пошта и банка у Петровцу... Санирани су и оправљени градски водовод, канализациони систем и локални путеви. Изграђена је нова трафостаница, а завршена је и прва фаза обнове градске луке у Будви... Санацијом Дечјег вртића у Будви, изградњом два вртића у Светом Стефану и Петровцу, стамбеног насеља за социјално угрожене у Чучуцима и објекта Црвеног крста у Будви, створени су услови за квалитетнију бригу о дјеци и незбринутим лицима. Борачко-инвалидска заштита је, као замјена за порушени објекат ратних војних ичвала, добила новоизграђено љечилиште „4. јул” у Петровцу. Подигнути су и нео пходни административно-пословни објекти, у којима су смјештени органи управе Скупштине општине, Одјељење за унутрашње послове, Завод за изградњу „Будва”, КСРО „Јужни Јадран” и ХТО „Монтенегротурист”.

Имајући у виду структуру и до садашње правце инвестиција, најважнији и, уједно, најделикатнији задатак на плану обнове и изградње јесте ревитализација Старог града и остатак споменичког фонда, који дају Будви обиљежје првог разредног културног центра.

Утврђивањем јединствене концепције радова, израдом инвестиционо-техничке документације и формирањем посебне радне организације за вођење инвеститорских и стручних послова, створени су предуслови за обнову старе Будве. Од инвестиционих радова за сада је завршена санација прве фазе градских зидина у дужини 150 метара, док су у току друга фаза радова на бедему у дужини 350 метара и изградња комуналне инфраструктуре, а почетком идуће године треба да отпочне санација објекта унутар зидина Старог града. Усвојеним концептом обнове и ревитализације није предвиђено само просто враћање оних функција и намјена које је стара Будва имала прије земљотреса, већ и обогаћивање њеног садржаја у складу с дугорочним интересима, како би се у највећој мjeri обезбиједила потпуна економска и културна валоризација овог подручја.

Године које су иза нас остаће у историји Будве као раздобље изванредних тешкоћа, али и као године подвига који се ријетко сусрећују.

ЧВРСТА И ТРАЈНА БАЗА
НАШЕ СУТРАШЊИЦЕ

Снажан печат укупном материјалном и друштвеним развоју у протеклих четрдесет година живота у слободи давале су организоване социјалистичке снаге на челу са Савезом комуниста. Године 1945, када је одржана прва партијска конференција било је око стотину чланова Партије, а данас их је 1.550 — сваки шести становник општине члан је Савеза комуниста. Организација СУВНОР-а броји око 500 чланова, који имају за пажњен друштвени углед и утицај као досљедни борци за изградњу и заштиту самоуправног социјалистичког поретка. У оквиру организације Саве за синдиката дјелује око 4.500 радника. Општинска организација Савеза социјалистичке омладине окупља око 2.000 младих...

У данашњим условима друштвено-политички живот општине се нарочито разбуктао. Томе је допринијела општепартијска расправа поводом Предлога закључака 13, сједнице ЦК СКЈ о остваривању водеће улоге СКЈ у друштву и јачању његовог идејног и акционог јединства. Јавна дебата о Предлогу закључака, која се не мјери само бројем састанака, него и квалитетом идејно-политичке акције, представља огроман капитал који треба усмјерити за рjeшавање кључних проблема у свакој радио и жivotnoj средини. У расправи је изражено опшte задовољство што је ЦК СКЈ у овом, по многочemu преломному, тренутку за наше друштво покрену демократски дијалог о стању у Партији, чији је основни циљ активирање најширих стваралачких капацитета у Савезу комуниста и читавом друштву. Отварање дијалога у Партији о самoj Партији, кроз непосредну демократску консултацију цјелокупног чланства, несумњиво доприноси повећању самодјелатности Савеза комуниста примјерено Марксовој визији да идеје (у конкретном случају закључака 13, сједнице ЦК СКЈ) тек када овладају масама постaju материјална снага. Посебно што радује у општепартијској дебати јесте спремност да се на питањима, која покреће 13. сједница ЦК СКЈ, обезбиједи трајност и истрајност акције Савеза комуниста...

У протекле четири десетије постигли смо импозантан развој и створили чврсте и трајне основе, сигурне ослонце своје сјутрашњице, али то не значи да пред нама не стоје крупни задаци и обавезе на чијем се рjeшавању морају ангажовати све социјалистичке снаге.

Предстоји нам конкретна борба за даљи развој социјалистичких самоуправних друштвено-економских и политичких односа. Нови квалитативни продори у развијању социјалистичког самоуправљања услов су бржег савлађивања садашњих економских тешкоћа и постизања стабилнијих кретања у нашој привреди.

У овом тренутку нарочито је битно да што спремније дочекамо пословно-туристичку 1985. годину. Дужни смо да учинимо крајње напоре и искористимо све могућности за повећање запослености, дохотка и девизног прилива од туризма. На тим задацима треба окупити и мобилисати све радне људе, омладину и грађане наше општине, туристичку и другу привреду, јер борба за сваког госта и подизање квалитета туристичке услуге у свим њеним дјеловима представља најжешће поприште битке за остваривање стабилизационог развојног концепта.

У овом празничном тренутку, када прослављамо 40. годишњицу свог ослобођења, наше жеље, као толико пута до сада, сливене су у једну — да ћemo за сва времена наставити путем којим нас је повео друг Тито, да

ћemo слиједити његово велико дјело мира и љубави, братства и јединства наших народа и народности. Ми дајемо какжемо: Само је један Тито и зато ћemo за сва времена наставити смјером Титових путоказа...

НАСТАВЉА СЕ АКЦИЈА НОВОСАДСКЕ „ЦИКЛОНIZАЦИЈЕ“

ЈЕСЕЊЕ УНИШТАВАЊЕ КОМАРАЦА

„Новосадска „Циклонизација“ наставља у напој општини велики посао започет још љетос — борбу против комараца, пацовија и других штеточина. Дакле, почeo је јесењи јурниш на њихова легла.

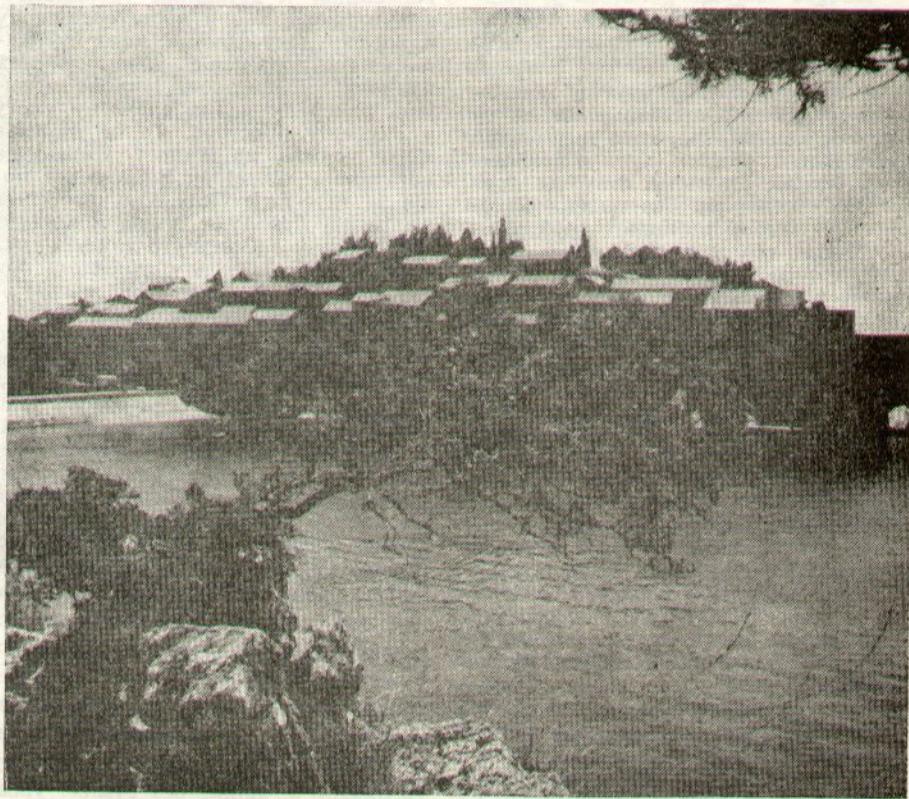
— Ништа ту није необично, објашњава нам Бранислав Јаваковић, радник ове специјализоване организације за сузбијање комараца и ДДД послове. — Комари се уништавају јујесен, чак и зими. Проналазимо и запрашавамо њихова легла, како би их што мање било у сезони.

Током овог мјесеца извршена је дератизација у Стадиону

граду. Тамо је право лего пацова, који „шетају“ и до комплекса „Авала — Могрен“.

— Током овог љета уништили смо комарце на подручју Јадрана и Улице. Постигнути су веома добри резултати, што потврђује и анкета међу грађанима, домаћим и иностраним гостима. Сви су истакли да комари љетос „нијесу досађивали“. У току су проговори о проширивању акције на све општине Црногорског приморја. Уколико се постигне договор са свима, и цијена ће бити знатно нижа.

Г.

ГДЈЕ ЋЕМО СЕ ЗИМУС ОДМАРАТИ

— У црногорским зимским ценрима све је спремно за дочек туриста — рекао нам је Тонко Лукшић из „Монтенегротуриста“.

— На Жабљаку, који може у својим хотелима и мотелима да прими око хиљаду гостију, припреме су темељито обављене — дођаје Бањиша Шпадијер.

Овај зимски центар прве госте очекује ових дана — крајем децембра, када падне први снijег, јер се још није додогодило да Жабљак Нову годину дочека без bijelog по кривача. Спремно је пет ски-лифтова, као и велика жичара која вози смучаре на преко 2.000 метара надморске висине. Смучари ће ове зиме моći да се спуштају низ Петрову страну и да се скијају на Јаворовачи не само дању већ и ноћу — обадвије стране биће освјетљене рефлекторима. У хотелима „Језера“ и „Планинка“ може да се изнајмује санкашка и смучарска опрема. Ципеле и скије ста-

ју по 400 динара дневно, а за седам дана добија се попуст од 30 одсто. Ски карта за један дан стаје 350, а за седам дана 1.600 динара. За дјецу је јефтиније 30 одсто.

Пансион у двокреветним собама хотела „Језера“ стаје 1.600,00, у „Плачинци“ 1.400,00, „Жабљаку“ 1.030,00, а у „Дурмитору“ 920,00 динара.

„Монтенегротурист“ је припремио и пакет аранжмане за по седам дана, где је укључен превоз од Београда, односно са Црногорским приморјем, до Жабљака и на траг. У хотелу „Језера“ седмодневни полуපажион стаје 12.900,00, у „Плачинци“ 11.400,00, „Жабљаку“ 9.850,00, а у „Дурмитору“ 8.400,00 динара. У колашинском хотелу „Бјеласица“ седмодневни пансион стаје 11.900,00, а у хотелу „Турјак“ недалеко од Рожаја, 12.500,00 динара.

С. П.

РАЗГОВОР С ПРЕДСЈЕДНИЦИМА БРАТСКИХ ОПШТИНА

ПОСТОЈЕ ИЗВАНРЕДНИ УСЛОВИ ЗА СВЕСТРАНУ САРАДЊУ

Недељко Христић

Саво Ацан

Петар Васиљевски

Радиса Станојевић

ЗАСАЂЕНО
20.000 САДНИЦА

Ученици четири одјељења осмих разреда Основне школе „Стјепан Митров Љубиша”, током три радне акције, засадили су на голетима Брајића око 20.000 садница приморског чемпреса и тако зарадили днице стотине хиљада динара, које ће употребити за екскурзију на крају школске године.

С. П.

На дан ослобођења општине Будва, 22. новембра, наш уредник повео је разговор с предсједницима братских општина Цеља, Макарске, Пакраца, Охрида и Велике Плане. Поставио им је само једно питање: како се осјејате у братској комуни и шта очекујете од чина братимљења?

— Данас смо потписали Повељу о братимљењу — рекао је Едвард Штепшић, предсједник Скупштине општине Цеље. — То за нас не значи само један обичан акт, него много више. Поносни смо, што је уследио баш с будванској општином. Преко ње смо се побратимили с Републиком Црном Гором. Мислим да су наши пословни односи до сада били на доброј основи. Удруженни рад наших општина добро сарађује, и ових дана смо констатовали да Дан ослобођења Будве није само празник него смисло, истовремено, обавили врло корисне разговоре и установили да има још много простора за свестрану сарадњу.

И наши грађани су овим чином били одушевљени...

РАМЕ УЗ РАМЕ У ПРОШЛОМ РАТУ

— Двадесет година је прошло од првих контаката представника наше двије друштвено-политичке заједнице — ријечи су Недељка Христића, предсједника Скупштине општине Макарска. — Све то вријеме испуњено је сарадњом која, додуше, није била интензивна, али се одвијала с пуно обостраног поштовања и разумевања. И када већ двадесет година сарађујемо, онда је и логично да се збратимимо.

Прошлост Будве и Макарске јако су сличне од давнина, кроз вјекове. Ја сам и дајах, на овој свечаности, гоvorio како су се и у недавној прошлости борди Црне Горе и Далмације, раме уз раме, борили и гинули у борби против заједничког непријатеља и да су већ, са мним тим, поставили темеље братства и јединства. А данас у слободи, када мирно живимо, развијамо се и жељимо да идемо напријед, нор мањи је да једни другима по мажемо где год је то могуће, а могућности су бројне, нарочито на плану размјене искустава. Наше двије општине су углавном опредијељене на развој туризма — и ту смо повезани. А веже нас једно море. Иако смо удаљени једни од других 270 километара, тако смо близу да ти километри не представљају препреку. Ми смо у Макарској, и у туризму и у другим дјелатностима, постали доста. И Будва, такође. Сматрам да узајамна искуства могу бити од изузетне користи да наше братске општине, развијајући туризам, помогну једна другој, а тиме и друштву у целини.

Ово наше братимљење биће корак напријед у свестранујући развоју пријатељства и заједништва, још једна залога јачања братства и јединства наших народа зашто су се наши преци борили у прошлости и у посљедњем рату. То морамо поштовати и нашим будћим генерацијама оставити у аманет да им то буде примјер и да никада не забораве што су претходне генерације дали за наше братство и јединство. Ово говорим из дна душе и желим Општини Будва и њеним грађанима, младим и старим, сваку срећу и задовољство. Када најврате у Макарску, прихватићемо их отворена сп

ца као своје најближе и најдраже.

БРАТСТВО НА КРВИ
УТЕМЕЉЕНО

Саво Ацан, предсједник Скупштине општине Пакрац, је, између остalog, рекао:

— Братимљење између Пакраца и Будве је логично по следицима вишегодишњих контаката који су се одржавали на нивоу руководства друштвено-политичких заједница и привредних организација. За сталност таквих контаката доминантно је да је син Будве луп Јован — Јоле Зец, свој патриотизам, своју љубав за народе Југославије, исказао судбиносне 1941. године, полазећи с револуционарима пакрачког краја у устанак и револуцију. Његово јунаштво прекинуто је, на жалост, прераном јунашком смрћу, али је његов лик — човјека из народа, храброг бораца и револуционара — неизбрисиво уреzan у срцима сваког Пакрачана. Поносимо се Јолом, а данас смо срећни и задовољни што смо размјеном по већа збратимљења са Будвом, крајем чији је Јоле син. Очекујемо и ујверени смо да ће братимљење наших општина бити још један подстrek за развијање свестранеје привредне, културне и спортивке сарадње наших грађана и радних људи. Тиме ће наша повезаност, уз везе

Владимир Станишић у разговору са Едвардом Степшићем

из револуције, прерасти у разноврсне облике сарадње који су у функцији развоја и напредка наше дније општине.

На крају желим грађанима и радним људима Будве пуну успјеха у будућем раду, а посебно на ревитализацији Старог града — драгуља црногорске обале.

ОСЈЕЋАМО ВАС КАО
СВОЈУ БРАГУ

Предсједник Извршног одбора Скупштине општине Охрид, Петар Васиљевски је рекао:

— Сви чланови наше дешавају — а има нас шест — осјећамо се као код своје куће. Наше грађевинско предузеће „Трудбенник“ одавно ради на овом подручју и смо је, да се тако изразим, претходница овог данашњег свечаног чина братимљења. Наши утицци о постизнућима братских општина Будва заиста су снажни. Резултати које смо јуче и данас вид-

ДАН ЈНА СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕН

Радни људи, народи и народности и сви припадници оружаних снага прослављају Дан ЈНА у знаку бржег спровођења мјера економске стабилизације и савлађивања економских тешкоћа, за јачање самоуправљања, братства и јединства, општенародне обраћење и друштвене самозаштите у нашој општини.

По у свима нама буди поносно осјећање на хероизам и самопријегор бораца, који су, под војством Комунистичке партије и друга Тита, извојевали најславнију победу у нашој историји и пружили огроман допринос победи над фашизмом.

На основу искустава из оружане борбе у 1941. години, други Тито је донио одлуку о формирању proleterskih brigada из којих су се брзо развиле дивизије и корпуси и створен Народноослободилачка војска Југославије. Та војска — по начину ратовања, организацији и моралнополитичким квалитетима — била је способна да туче непријатеља, ослобађа градове и села, а затим и цијelu земљу. Побједа над фшистичким окупаторима и домаћим издајничима, коју смо постигли у другом светском рату, неразрушив је темељ наше независности и права да смо уређујемо свој живот. То нам највеће обавезу и одговорност да непоколебљиво чувамо велике тековине народноослободilačkog rata, слободу и независност.

Перо КНЕЖЕВИЋ

и о којима смо раније чули јасно говоре да сте ви у Будви јединствени у борби за остварење коначне обнове и изградње, односно да јеје просперитета ове општине и њених радних људи и грађана.

За грађане Охрида данашњи чин братимљења с вашом општином представља сазакњење оног што већ имамо годинама с вашом комуном с којом смо изградили веома присне — пријатељске и братске односе.

Сада, на изласку из сале са свечане сједнице, имао сам државни сусрет. Обратила ми се једна непозната жена с питањем: „Ви сте сигуран Охриђанин?“ Када сам јој то потврдио, сва срећа на рекла ми је да је њен син служи Армију у Охриду. Свакако био сам срећан и ја, и рекао сам да поручи сину да ми се јави у Охрид.

Осталим грађанима и радним људима Будве рекао сам у поздравном говору да их ми у Охридју осјећамо као своју браћу, утолико више јер су имали судбину сличну нашој. Људи под Ловћеном, тврдокорни, са енергом снагом духа, никада није поклекнули, нити признали „проклетога ропства ланце“. Нашим људима то веома импонује и даје гаранцију да ћемо у продубљавању даље сарадње остварити очекиване резултате и на културном и на економском плану.

БУДВА НАМ ЈЕ ДОСТА
ПОМОГЛА

— Већ смо братске општине десетак година — истакао је Радиша Станојевић, предсједник Скупштине општине Велика Плана. — То се продубљује и усавршава на задовољство грађана обе наше општине. Будва нам је доста помогла на организацији одмора радника на овој ривијери, као и у развоју туризма код нас, јер смо у томе нови, па су нам већи савјети на том плану били драгоценни. Наше побратимство ојачало је основу тековину наше револуције — братство и јединство.

Ми се толико добро познајмо да је сваки грађанин будванске општине у Планама радо примијен, а ових дана сам се увјерио да смо, исто тако, радо примијени и ми из Плане у Будви.

Мислим да би ове сусрете требало проширити, јер то на нивоу делегације није до вољно. Сарадњу треба развијати у области привреде, културе, физичке културе и свим другим областима и гранама. Наши локални ликовни мостови могу дosta допринојети у погледу упознавања и сарадње и на плану информисања.

Разговор водио:
Владимир СТАНИШИЋ

НА КРАЈУ ГОДИНЕ КВАЛИТЕТА

ПРИЗНАЊЕ НАЈБОЉИМА

Жири за додјељивање награда на крају године квалитета, у саставу мр. МИОДРАГ МИРОВИЋ (предсједник), ЈОВАН ВУЈАДИНОВИЋ, ЖАРКО ДРАГОВИЋ, ЛУКА БАДЊАР и ДУШАН ЛИЈЕШЕВИЋ, након разматрања извештаја Комисије, мишљења професионалних служби Радне организације „Монтенегротурист“, представника друштвено-политичких организација и на основу сопственог увида и сазнавања, донио је одлуку да се колективима, појединцима, погонима и службама „Монтенегротуриста“ додијели 20 златних, 68 сребрних и 40 бронзаних плакета..

ЗА ДЕВЕТ МЈЕСЕЦИ 7,9 МИЛИЈАРДИ ДИНАРА

Према деветомјесечном обрачуни укупан приход ХТО „Монтенегротурист“ остварен је у износу 7,9 милијарди динара — 57 одсто више него ланци у истом периоду. Од 26 ОУР-а најбоље су пословали Туристичко насеље „Словенска плажа“, „Хотели Бечићка плажа“, „Градски хотели“ у Улицију и „Монтенегроекспрес“. Губитке су имали „Гранд“ у Цетињу (52,5 милиона), „Плавско језеро“ (12,1 милион), „Фјорд“ у Котору (8,7 милиона), „Сињајевина“ у Мојковцу (5 милиона) и „Јадран“ трговина у Будви — 9,2 милиона динара.

У свим видовима смјештаја „Монтенегротуриста“ — хотелима, камповима и домаћој радиности — остварено је 3.092.000 ноћивана — 1.488.000 страни и 1604.000 домаћи гости. Број домаћих туриста опао је у односу на прошлу годину за 26%, а број страних повећао се за 47%.

П. С.

СПЕЦИЈАЛНЕ ЗЛАТНЕ МЕДАЈЕ додијељене су сљедећим организацијама с подручја наше општине: ОУР „ХОТЕЛИ СВЕТИ СТЕФАН“ — за високи квалитет угости тельских и туристичких услуга у свим хотелима, ресторанима и осталим погонима, ОУР „ХОТЕЛИ БЕЧИЋКА ПЛАЖА“ — успјешну ванпансионску потрошњу и најбоље одржавање зелених површина и ОУР ТУРИСТИЧКО насеље „СЛОВЕНСКА ПЛАЖА“ — за успјешно уходавање нове технологије рада, организацију трговине и резултате у организовану културно-забавни и спортивког живота гостију.

ЗЛАТНА ПЛАКЕТА ЗА ХОТЕЛЕ „А“ КАТЕГОРИЈЕ припадаје хотелу „АС“ у Перазини Долу, а за хотеле „Б“ категорије хотелу „Монтенегро“ у Бечићима. „Видиковач“ у Будви добио је **ЗЛАТНУ ПЛАКЕТУ ЗА ИЗДВОЈЕНЕ РЕСТОРАНЕ И ПОСЕБНЕ СЛУЖБЕ**, а Бранко-Дики Кајанегра, директор ОУР „Монтенегроекспрес“ и Душан Лијешевић, предсједник Туристичког савеза Црне Горе, **ЗЛАТНЕ ПЛАКАТЕ ЗА ПОЈЕДИНЦЕ**.

СРЕБРНЕ ПЛАКАТЕ ЗА ХОТЕЛЕ „А“ КАТЕГОРИЈЕ додијељене су „Авали“ и „Па-

ласу“, а **СРЕБРНЕ ПЛАКАТЕ ЗА ИЗДВОЈЕНЕ РЕСТОРАНЕ И ПОГОНЕ** Националном рејстру на Бечићима и Турској, сервису „Монтенегроекспрес“.

СРЕБРНЕ ПЛАКАТЕ ЗА ПОЈЕДИНЦЕ добили су Васко Шољага, директор хотела „АС“, Милинко Шљиванчанин, директор Интерне банке, Миља Шољага, директор хотела „Палас“, Владо Тичић, директор хотела „Монтенегро“ у Бечићима, Ратко Митровић, директор хотела „Маестрал“, Миљо Масонић, шеф рецепције хотела „Авала“, Обрад Кастратовић, шеф сале хотела „Свети Стефан“, Гојко Рађеновић, шеф сале хотела „Милочер“, Милица Марковић, шеф кухиње ционалног ресторана на Словенској плажи, Марија Масонић, домаћица на Словенској плажи, Милица Никчевић, домаћица хотела „Монтенегро“, Зорица Солујић, шеф кухиње хотела „Белви“ Стево Бурашевић, помоћник шефа кухиње хотела „Свети Стефан“, Момо Луњић, шеф кухиње у „Маестралу“, Јуббо Добрљанин, шеф сале Националног ресторана на Словенској плажи, Гордана Сијерковић, домаћица на Словенској плажи, Радован Јакшић, сластичар на Словенској плажи и Блажко Филиповић ВК кувар ОУР „Петровац“.

Слободан Парапић, репрезентатор хотела „Авала“ и Милене Острић, кухињска радница хотела „Палас“ добили су **СРЕБРНЕ ПЛАКАТЕ ЗА СЕЗОНСКЕ РАДНИКЕ**, а хотел „Могрен“ **БРОНЗАНУ ПЛАКАТУ ЗА ХОТЕЛЕ „Б“ КАТЕГОРИЈЕ**.

Ресторани „Жубор“ у Бечићима и „Лучице“ у Петровцу добили су **БРОНЗАНЕ ПЛАКАТЕ ЗА ИЗДВОЈЕНЕ РЕСТОРАНЕ**.

БРОНЗАНЕ МЕДАЈЕ ЗА ПОЈЕДИНЦЕ додијељене су: Вери Кизовић, домаћица хотела „Авала“, Ратку Драшко вићу, шефу рецепције хотела „Палас“, Јулки Мајчићи, собарици на Словенској плажи, Драган Шкуљевић, водонапојатар хотел „Монтенегро“, Јованка Вучинић, собарици „Петровца“, Мијатић Кнежевић, ВК конобару Аутокампа „Јаз“ и Споменки Кузмановић, точиоџићи Аутокампа „Авала“.

Зорану Звицеру, конобару хотела „Авала“, Границу Мрдак, собарици хотела „Палас“ и Винки Бузовић, собарици хотела „Монтенегро“ припадају **БРОНЗАНЕ МЕДАЈЕ ЗА СЕЗОНСКЕ РАДНИКЕ**.

— ● —

ПОЧЕЛА САНАЦИЈА ХОТЕЛА „БУДВА“

Крајем новембра почела је санација хотела „Будва“ који припада РО „Севојно“ из Титогорског Ужица. Санација је поверијена ГРО „Рад“ из Пријепоља. Завршетак рада предвиђен је за 1. јун 1985. године, када ће хотел примити и прве госте.

Ово је последњи од објеката који припадају друштвенном сектору, изван зидина Старог града. Остали су сви санирани или подигнути нови на место порушенih.

Добитници новембарске награде

РЕЗУЛТАТ НЕСЕБИЧНОГ ЗАЛАГАЊА

Комунално-стамбена радна организација „Јужни Јадран“ — ОУР „Комуналне службе“ — је колектив, који је својим ангажовањем и радом, нарочито у посљедње две године, заслужан за побољшање квалитета туристичке понуде у нашој општини. Својим несебичним залагањем његови чланови су успјели да нам паркови, улице, дворишта, путеви, шеталишта и остале јавне површине буду уредније и чистије него ранијих година.

Постоји такве успјехе у ситуацији када је цјелокупна површина на којој обављају своју основну дјелатност представљала рушевине и градилишта било је могуће једино захваљујући изузетном залагању сваког појединача, а прије свега доброј организацији рада.

Не мали број је похвала упућених од стране појединача и институција, домаћих и страних туриста, као и становништва наше општине, за данонијни рад на одржавању чистоће.

ИСПРАВНОСТ КОНЦЕПТА

Катастрофални земљотрес, 15. априла 1979. године, уништио је у цјелини све капацитете ОУР „Хотели Словенска плажа“. Тога дана је 263 радника у стапном радном односу остало без посла. С доста напора, знања и умјешности, уз помоћ и сарадњу са осталим ОУР-има „Монтенегротурист“, друштвено-политичке заједнице и сродних радних организација у нашој Републици, а и шире, сачуван је годинама стварани кадар, да би се постепено, у зависности од степена изградње порушенih капацитета, окупио и кренуо у нове радне побједе.

Још у току 1979. године извршene су припремне радње за конспирације нове туристичке понуде. У процесу рада укључене су разне институције и структуре, почев од Општине, Републике и Федерације, па до међународних институција. На тај начин дошло се до најнационалнијег урбанистичко-архитектонског, технолошког и организационог решења туристичког насеља „Словенска плажа“. Пројекат овог архитектонског објекта реализован је без преко рачења предрачунске вриједности и у предвиђеним роковима.

Прва година експлоатације објекта потврдила је исправност постављеног концепта.

АМАТЕРИ ЕНТУЗИЈАСТИ

Први мјешовити хор у Будви основан је 1902. године, а послије другог светског рата радио је у саставу тадашњег културно-умјетничког друштва „Иво Миковић“.

Године 1979. основан је мјешовити хор као секција ОКУД „Кањаш“. Окупља ентузијасте разних професија и узраста. Катастрофални земљотрес накратко прекида њихов рад, да би крајем 1980. хор формирао мушки и женски вокалну групу.

Хор, односно његови чланови, аматерски учествују на свим већим културним манифестијама у нашој општини. Квадрилетарски извођења и разноврсношћу програма стално обогаћују репертоар, препрентујући Будву у земљи и иностранству.

ЗАЉУБЉЕНА У СВОЈ ПОСАО

Босиљка Ђурнић, висококвалификована радница ОУР „Палас“, посветила се кулинарству и све своје способности и љубав усмјерила овој омиљеној професији.

Двадесет година овај крхка радница у бијелој, беспријекорно чистој кеџели, припрема јела и брине се о квалитету и економичности кухиње. Заљубљена у посао

који обавља примјер је дисциплине, рада и реда. Пожртвовањем и понашањем стекла је углед и поштовање читавог колективија.

Многи гости хотела, како домаћи тако и страни, диве се њеној способности и умјешности. Не мали број је похвала изречену за њен предан и успјешан рад.

ОЖИВОТВОРЕНА ИДЕЈА ХУМАНИЗМА У АРХИТЕКТУРИ

Од 37 радова присјелих на општеју-словенски конкурс за идејно, урбанистичко и архитектонско рješenje „Туристичког насеља „Хотели Словенска плажа“ изабран је рад Јанеза Кобеа, архитекте из Јубљане, као најбоље rješenje. Изграђени пре мањем, објекти овог туристичког насеља на савремен начин оживотворују идеју хуманизма у архитектури. Цијелом својом површином представљају мост сталних сусрета и повезивања људи који тамо бораве. Пружају много више од удобног смјештаја у близини мора.

Похвале и интересовање за овај објекат, присјеле се врло кратко време са свих страна, гаранција су успјеха на туристичком тржишту.

УЗОРАН ПРОСВЈЕТНИ РАДНИК

Ксенија Драговић, наставник Основне школе „Стјепан Митров Јубилица“, у свом дугогодишњем раду на образовању младих нараштаја, ентузијазмом и значајним приступом васпитно-образовним задаћима, срвстала се у ред најпримјерија васпитача у нашој општини. Свестрано активна, она је узоран просвјетни радник. Њени многобројни успјеси и исјеси њених ученика на такмичењима у Општини и Републици донијели су јој од стране Продуктивно-педагошког завода оцену једног од најбољих наставника математике.

БЕСПРЕКОРНОСТ И ИНИЦИЈАТИВНОСТ

Милорад Дапчевић, секретар ОК ССРН, у обављању повјерених дужности секретара Општинског вijeća синдиката, секретара Општинске конференције ССРН и делегата Скупштине општине испољио је бе сприједоносност и иницијативност у организовању и обављању посла. Истиче се и у раду републичких самоуправних заједница, као и значајним друштвеним активностима на подручју наше општине.

СВЕСТРАНО АКТИВАН

Др Мирољуб Лукетић, директор Општинског архива, дао је значајан допринос проучавању културе историје овог краја, посебно књижевне периодике и штампе, црногорско-ческих културних веза, зависајуће историје, библиотекарства, информатике и библиографије.

Аутор је великорог броја студија и анализа о развоју научно-информативног система у СР Црној Гори и дугогодишњи сарадник Југославенског лексикографског завода у Загребу.

Руководилац је научног пројекта „Развој научно-информационог система у СР Црној Гори“ и дугогодишњи сарадник Југославенског лексикографског завода у Загребу. Иницијатор је оснивања Модерне галерије, „Приморски хновине“, Међународних ликовних сусрета, пословнице „Будва-концерт“, фолклорног ансамбла „Кањаш“, нове модерне библиотеке и фестивала „Игре Југа“.

СА ОТКРИВАЊА СПОМЕНИКА У МРЧЕВЦУ

НИКО АНЂУС И БОРИСЛАВА ЗЕНОВИЋ

Откривајући споменик борцима палим 9. јула 1944. године у Мрчевцу, Урош Зеновић је, између остalog, рекао:

...О ИЗУЗЕТНОМ РЕВОЛУЦИОНАРУ — ратном секретару Среског комитета КПЈ Котар и нрвом хероју Нику Анђусу сачувана је мала хроника више у сјећањима свједока него у писаним документима. Нападан на непрекидним слободарским времима (син је добровољца у црногорској војсци у првом свјетском рату), он је био несвакидашњи храбар борац, беспријекоран ратник, примјеран старјешина, политички радник и руководилац у пролетерским јединицама НОВ Југославије. Нарочитим пожртвовањем истакао се у борбама које су пролетерске бригаде водиле на свом путу за Босанску крајину, а осбито на Вугојну, Купресу, Ливну и Клађњу, као и у многим бојевима и биткама током IV и V не-пријатељске офанзиве.

Нико Анђус

он је припадао генерацији челика Титовог кова из ње му драге и поносне Боке, Будве и роних му краја Паш тројића. Пao је смртну хероја коме дугујемо неизмјерну захвалност и поштовање.

* * *

СА НИКОМ ЈЕ НА ИСТОМ МЈЕСТУ пала Борислава — Бора, кћерка Мила Зеновића, добровољца у балканском и првом свјетском рату. Имала је тада непуних десет година. Основну школу похађала је и завршила у Будви. Као ћак Учитељске школе у Цетињу рано се укључила у рад напредне омладине. Активно је учествовала у литерарном удружењу „Зора“. Штрајкова је са цетињским учитељицама у марта 1940. године, а у лето 1941. године примљена је у СКОЈ. Од марта 1942. године до септембра 1943. године налазила се у концентрационим логорима, у Клосу и Бару, где је имала примјерно државање. Одмах по изласку из логора повезује се у Будви активисти стима НОП-а, а затим постаје партизанка. Убрзо је примљена у КПЈ и постала члан Среског комитета СКОЈ-а, па је одређена за политичког радника на терену Которског среза. Крајем 1943. године, као делегат Боке, учествовала је на конгресу омладине у Колашину...

Борислава Зеновић

Са четрдесетогодишње дистанце намећу се питања на која је понекад тешко додати потпун одговор.

Опрабани и прекаљени ратник Нико Анђус, помоћник политичког комесара и политички комесар батаљона про слављених бригада. Четврте пролетерске (црногорске) и друге дalmatinske, знао је да се у рату успјеси и не успјеси смјењују и настојао је да брани побједу од пораза и да чува крвљу окружану земљу од могућих омогућица и одроњавања. Пред њим су били отворени сви путеви, и он је наступао уз дигнута чела, испрешен, није ни видећи бусију, ни прокоп, који не би могао пре скочити. Он није ишао неког летио. За њега нису постојале препреке. Његов жије прекинује четнички ме так 9. јула 1944. године у Мрчевцу — онда када се поје Батрића из Горског вијенца, понадао да то братско отпадништво и измеђарство туђину може вратити „јату слободе и слободара“.

Овај човекољубиви ветеран пушке ослободитељице, слободне мисли, први у дружињи јунаштвом и бесједом, био је истовремено, бистро и брижно око које надгледа и као зеницу ока чува Боку „свјетлију од њеног ћердана“. Као ведро лице слободе, извојевање под руководством Партије и друга Тита.

ПИСМО УРЕДНИШТВУ

И ЧИЊЕНИЦЕ И ЕМОЦИЈЕ

Друже Уредниче,

У вези писања и полемике око написа „Борба на Брајићима“ и учења појединачних група у њој, желим да изнесем следеће:

Нигде се до данас, нити усмено нити писмено, нијесам изјаснио покајнички о свом писању како то аутори одговара — Саво Станишић, Пеко Лијешевић и Јово Станишић — жеље да представе читаоцима, већ чврсто стојим иза својих текстова, писаних на основу

Ових дана навршила се прва година како у редовима истакнутих бораца Народноослободилачког рата нема више Марка Филиповог Станишића — комунисте, народног хероја, носиоца „Партизанске споменице 1941.“ и пуковника ЈНА у пензији. Нема драгог друга, доброг човјека, провјерелог и прекаљеног бораца, чије је срце, од ране младости до смрти, куцало за слободу, на предак и срећу ове земље.

Марко је био борац највиших војничких и моралних квалитета: храбар и одлучан, пожртвован и поуздан, иницијативан и ефикасан. Током читавог рата спадао је међу ратнике који нису били само спремни да прихвате и преузму задатак, већ и да га, без обзира на његову тежину и опасност по живот, и изврше. Био је, управо, борац и ратник какве је требала наша револуција и какве је тражила наша Партија. Од првог дана устанка био је спреман и одлучан да се бори широм земље, где год Партија

УЗ ГОДИШЊИЦУ СМРТИ

ХРАБРИ РАТНИК МАРКО Ф. СТАНИШИЋ

таву херојског Ловћенског батаљона учествовали у пљевљанској епопеји, да би се, 22. децембра 1941. нашао у лелендарном строју у Рудом. И од тада до краја рата остао је у истој бригади, међу првима, један од оних најхрабријих, који су ковали легенду Прве пролетерске бригаде и ратну славу Прве пролетерске дивизије.

На прву годишњицу смрти Марка Филипова — умјесто података о његовим борбеним подвигима и борачко-стечајима — наведимо ријечи о Марку његовог друга из чете, књижевника Ђервиша Сушића, који га, иначе, у књизи „С

Марко Ф. Станишић

па неда ни николико корака направити — говори Марко Ђуру Мариновићу, који за коњем храмље, јер има врло јаку реуму.

— Чудан си ти Марко, све тога ми Василије — вели Ђуру. Кад је негде надалеко да се путује, ти си стварно болестан. А ево сад нека командир Саво Бурић викне: „Ха, напријед, Друга чето!“ — ти би и коња и колону и команданта оставио, па би са том твојом торбетизом, у којој држиш бомбе, сав батаљон претекао тим твојим ћавољим дугим ногама. Јурио би ти за четницима читав дан, па, опет, да се не умориш.

— Ну, а шта би ти радио? Не би ваљда, сједио кад видиш да се треба бити.

— Ма бих и ја, али тебе нико не стиже кад поћерамо кога...

— Па зато имам дуге ноге!

— А што тим дугим ногама у колони не идеши?

— То је, знаш, друга ствар. Досадно, Није нимало изтере сантно ини у колони, све ми слим како ме нешто боли... и, знаш, стварно ме боли.

Испред Марка иде Станка Милутиновић, четна санитетка. Она се често окреће и за птицкује Марка да ли му нешто треба, или га мало боље огње ћебетом које му са мршавих рамена стално спада. („С пролетерима“, стр. 35-36).

Већ тада, првих мјесеци у Бригади, Марко је истакнути храбри борац, цијењен у чети и батаљону. Ускоро ће бити познат и у Бригади.

Рођен и одрастао у нашем крају, Марко је овде постао комуниста и борац. С Будвом и њеним људима, са овим крајем, остао је непрекидно — пераскидиво, топло и другарски — повезан до краја свог живота. Његово име и лик ће међу нама и даље живјети. Скупштина општине је донијела одлуку да се у Будви постави биста јуначког сина овог краја, Марка Филипова Станишића.

Пеко ЛИЈЕШЕВИЋ

тражки и потребе борбе захтјевају.

Учесник јулских борбених акција, Марко је био један од 47 прекаљених јунака из нашег краја који су, у сас-

пролетерима" веома често по миње. Марко је за њега „професионални бомбаш“, „дугајлија — највиши у чети“, „мршав и повијен“, „срастао са својом торбом пузом бомби“, ратник који, је, и кад је болестан, и када тешко издржава марш, спреман и способан да одлучно вјешто и сигурно — уништава непријатеља. Ево разговора о Марку и са Марком, у колони, на усиљеном маршу, преко Сињавине крајем априла 1942. године, свега четири мјесеца након формирања Бригаде:

„Од подне пошли смо усјељеним маршом. На челу колоне стајао је командант Петар Ђетковић са Гајом Војводићем, командиром Прве чете, и Живком Живковићем, комесаром Треће. Сва тројица иду пјешке. Командантов коњ јаше Марко Станишић — онај професионални бомбаш, дугајлија.

— А јади га знали, што мије. Нешто стегло у прсима,

РАЗГОВОР У МИЛОЧЕРУ

НОВИ ВИДОВИ САРАДЊЕ

У посјети нашој Републици половином децембра боравила је делегација Италијанске комунистичке партије за област Пуљу, коју је предводио *Masimo D'Alema*, секретар Покрајинског комитета КП за Пуљу. Након разговора са највишим руководиоцима Црне Горе и обласка већих радних колективи у Милочеру је одржана конференција за штампу.

У разговорима с новинарима *Masimo D'Alema* је истакао да су резултати посјете Црној Гори веома плодни. Сарадња између двије партије, која је и до сада била веома добра, и даље ће се унапређавати. Највише ријечи било је о борби за мир у свијету, посебно за мир на Медитерану. Предвиђене су многе заједничке акције, нарочито у лjetним мјесецима, када су и Пуља и Црна Гора препуне туриста. Предложена је већа активност у економским односима између Црне Горе и Пуље, а градови побратими из ове двије регије, њих седам, још више ће проширити сарадњу.

С. Г.

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

Децембарско сунце, које не памте ни најстарији Будвани, обасјава Стари град из којег допира жагор. Петогодишњу тишину протјерали су неимари суботичког „Интеграла“ који су недавно „настанили“ Будву. Зује компресори, тијесним улицама пролазе возила која одводе шут и ископану земљу ван прадеских зидина. Живо је у сваком дијелу града.

На рубу једног од тунела сријежемо Драгану Ивановић, историчара умјетности.

— Пратим ископавања, јер увијек се нађе нешто интересантно. Није ријеч о археолошким открићима — о томе брину други, већ о предметима скорашињег датума, који су се нашли испод земље. Понедјељје се открије лијеп бунар или нешто друго што може да се сними, по-

бедема, која је „издржала“ земљотрес, станује породица Жарка Вучковића. У Старом граду сретамо и двоје дладића Титограђана који су се смјестили у једној од боље очуваних кућа. То су Славица Калезић, радница КСРО „Јужни Јадран“, и Новак Станојевић, инжењер у „Електродистрибуцији“.

— Могла сам бити подстапар било где у Будви, али

— Жестоко смо „напали“ град. Почели смо наравно од плочника, јер, да би се припремио терен за обнову, треба поставити цијеви за канализацију и водовод, каблове за струју и телефон. Ми, управо, радимо те послове. Почели смо их 10. августи, а првих дана марта завршићемо рад. Иначе, ова инвестиција је „тешка“ 200 милиона динара — каже нам Драган Жилић, руководилац градилишта.

Посао је доста сложен. Да би се радови на инфраструктури успјешно обавили, тијесне градске улице се прекопавају. Праве се тунели дубоки до два и по метра у које ће бити „смјештene“ цијеви и каблови. На том по слу анжажовано је 160 радника.

На простору испред Цитаделе затекли смо Наташу Вукотић, археолога. Она је, та које, у „Старом граду“, бри не о свакој ископини.

— Недавно смо имали нешто врло занимљиво. У самом центру Будве, у једном од тунела, открили смо камени бедем изузетне старости. Ради се о првим одбрамбеним бедемима Будве који потичу још из предимског периода. Извадили смо десетак камена који је сортиран и обиљежен како бисмо касније испред „Цитаделе“ реконструисали тај зид — каже Наташа.

Поред неимара у Старом граду има и оних који ту живе. У кући поред самих

нема и изнесе да би касније било доступно оку туриста.

На простору испред Цитаделе затекли смо Наташу Вукотић, археолога. Она је, та које, у „Старом граду“, бри не о свакој ископини.

— Недавно смо имали нешто врло занимљиво. У самом центру Будве, у једном од тунела, открили смо камени бедем изузетне старости. Ради се о првим одбрамбеним бедемима Будве који потичу још из предимског периода. Извадили смо десетак камена који је сортиран и обиљежен како бисмо касније испред „Цитаделе“ реконструисали тај зид — каже Наташа.

Поред неимара у Старом граду има и оних који ту живе. У кући поред самих

СА ПРОМОЦИЈЕ КЊИГЕ „ПАЛИ ЗА СЛОБОДУ 1941 — 1945.“

ПРИМЈЕР ЗА БУДУЋА ПОКОЉЕЊА

Приликом промовисања књиге „Пали за слободу 1941—1945“ говорили су др Радоје Пајовић и др Мирослав Лукетић, а изведен је и културно умјетнички програм.

Ова књига није историја, већ спомен-књига посвећена палим борцима и жртвама терора фашистичког окупатора и домаћих издајника, синовима и кћерима нашег краја. Њих 250 жртвовало је живот у великој народној ослободилачкој борби и социјалистичкој револуцији од 1941. до 1945. године.

Већина младих, о чemu најбоље говоре имена у овој књизи, изабрала је најтежи, али и најчаснији пут — пут борбе на коме их је смрт пратила као сопствена сјенка.

За такве борце заборав био је најнеправедија врста смрти. Зато и овом спомен-

-књигом бранимо од заборава наше борцове и другарице који су својом борбом, својим животом и својом смрћу тукли смрт и робовање!

Синови и кћери нашег краја борили су се и гинули од Будве и Бара до Баната и Барање, од Македоније до Караванки и Апенина у монголима бригадама — црногорским, војвођанским, српским, македонским, далматинским, словеначким, а највише у лендарној Првој и славној Четвртој пролетерској (црногорској) бригади.

Дубоко узбуђује чињеница да међу погинулим борцима већину чине млади — младићи и дјевојке. До 25 година старости било их је скоро половина, а тек сваки трећи имао је преко тридесет година. Сви би они сада били људи и жене старијег доба, са синовима, кћерима, унукашима, способни и

спремни да изградију, штите и бране ову земљу. Колико је људских жеља тада пресекла смрт, колико је искрених младалачких нада и снова остало неоставлено!

Ријеч је о скромним војницима Партије о којима историја, појединачно и поиме

СПОНА ИЗМЕЂУ ПРОШЛОСТИ И БУДУЋНОСТИ

„...На свијету нема случајних грађевина издвојених из људског друштва у коме су никле, и његових потреба, жеља и схватања“ — рекао је Андрић. Ми бисмо додали да нема ни случајних књига, бар за ову коју вечерас промовијемо. Попут Андрићевих мостова, и она ће бити спона између прошлости, садашњости и будућности.

Будућности су били окренути и пали су за њу и они о којима ова књига говори — окренути силом времена у којем су поникли и стаали.

Сва велика прегнушћа што служе будућности имају два лица — једно за оне који стварају велика дјела, друго за оне који уживају плодове. Данас ми видимо оно друго. Љепше лице, а бол за оних који су нам били близки уминује је.

Нека вечерас пред нама оживе поново слике наших суграђана на од којих многи нису били хероји, већ обични, наше слични људи велики само жртвом и временом које је било њихово данас.

Слобода, ипак, не умије „да пјева као што су сужњи пјевали о њој“, па и ово вечерас је скромно хвала за срећно лице мира које је остало за нас.

— рекла је Божена Јелушин.

ничко, не може казати много, осим изузетака. И баш зато што су се сви борили за исте циљеве и под истом заставом, и живот дали, у овој књизи они су сврстани по азбучном реду — као за прозивку на коју се данас не могу одазвати.

Од 1941. до 1945. године наш крај је дао значајан и чистан допринос побједи над нетијателем, извођењу слободе и социјализма.

Широм Црне Горе и читаје земље, у црногорским и другим пролетерским и осталим јединицама, борило се више од 400 синова и кћери из нашег краја, борбом и жртвама збратаљењих с борцима из других крајева Црне Горе и Југославије. У борби за слободу и социјализам у току другог светског рата пало је око 250 бораца и жртава фашизма. Преко 600 родољуба чамило је у више од 60 фашистичких затвора и логора у нашој земљи и ван ње. То је оцјена слободе на коју смо поносни и којој су обавезне и садашње и будуће генерације.

НАШИ ГРАЂАНИ РЕДОВНО ОТПЛАЋУЈУ КРЕДИТЕ

Према подацима Републичког фонда за обнову и изградњу пострадалог подручја у земљотресу 1979. године, дуговања грађана из 12 црногорских општина по основу отплате кредита до октобра мјесецда износила су преко 78 милиона динара. Како је у тој информацији наглашено, једино су грађани наше општине редовно отпаћивали кредите за санирање општећих објеката.

П. С.

КО ЂЕ И КАДА САНИРАТИ ЗГРАДУ ЦРВЕНЕ КОМУНЕ

Прошлог мјесеца, у оквиру 40. годишњице ослобођења наше општине, у Петровцу је одржан научни скуп посвећен „Првој комунистичкој општини на Јадрану“. Чини нам се да је прије тога требало обновити зграду Црвене комуне која је страдала у земљотресу 1979. године.

Прошле године у нашој општини одржана су два састанка — 15. марта у Будви и 11. априла у Петровцу на којима је разправљано о санацији ове зграде. Међутим, како ствари стоје, још се тачно не зна ће и када обавити тај задатак.

Да подсјетимо читаоце шта се све послује петнаестоаприлског земљотреса збивало у вези са овом зградом. Прво је 10. јула 1980. Грађевинска инспекција Скупштине општине Будва донијела рјешење да се до темеља сруши и уклони зграда број 34 у Петровцу, јер је обиљежена са двије црвени линије. Захваљујући интервенцији Ника Павловића, тадашњег шефа Мјесне канцеларије у Петровцу, код Републичког завода за заштиту споменика културе, није се поступило по рјешењу Инспекције. Зграда је спашена и на њој стоји спомен-плоча, коју је 1959. године открио познати југословенски револуционер Никола Ковачевић. Послије интервенције Ника Павловића конзерватори су закључили да се зграда може санирати и донијели рјешење да се ни у ком случају не поруши. И на томе се — стало. Раскривен и запуштен од љета 1979. овај културно-историјски споменик оптужује нашу не марност.

Прошле године Одбор за прославу „три стотине и пет дана Петровачке црвене комуне“ био је одлучио да се зграда санира и приведе намјени као Спомен-дом „Црвене комуне“. Према тадашњој замисли, зграда би имала три етаже. У приземљу би биле универзална сала и библиотека, на првом спрату стапна изложба „Петровачке црвене комуне“, а трећа етажа предвиђа се за разне повремене изложбе.

Сазнали смо да зграда, због нечије немарности, није процијењена као културно-историјски споменик, тако да ће друштве по-политичка заједница морати да пронађе средства за санацију и уређење овог објекта.

С. ПАПОВИЋ

ЛИКОЗНИ ЖИВОТ

БОГАТА СЕЗОНА

У Будви и Светом Стефану отворено је у току 1984. године више значајних изложби. У Модерној галерији излагали су Тони Лапајнен из Јубљане, Руди Позати и Арлен Слејвин из САД, Станко Зечевић и Александра Цветковић из Београда, Едо Муртић из Загреба, Франко Векијети из Трста, Влахо Буковац (слике из Фонда Умјетничке галерије у Дубровнику), те група младих прногорских ликовних стваралаца. У Галерији града-хотела „Свети Стефан“ излагали су, поред осталих, Марко Челебоновић, Јован Ивановић и Велимир Трички.

У Туристичком насељу „Словенска плажа“ и у хотелу „Маестрал“ радиле су продајне галерије, где су се могле купити слике Николе Гвозденовића, Слобода на Словинића, Драгана Карадића, Бранка Филиповића — Фила, Миће Поповића, Пеђе Милосављевића, Косте Брадића и Милића од Мачве.

Слиједеће сезоне најављено је двадесетак изложби. У Модерној галерији излага

ће Бата Михаиловић, наш познати сликар, који више од три деценије живи и ствара у Паризу. У сарадњи са Галеријом несврстаних земаља свијета из Титограда Модерна галерија приредиће изложбу слика Мила Милуновића под називом „Будва у Милуновићевим сликама“. У

ВОЛИМ ДОМОВИНУ (Одломак)

Волим Будвин Спас као мој Обров — шумори ми море као Лима глас, ко свирале зов од врбе и јове кад се разлистају уз дух развигора у расцвалом мају. Волим „Хаваје“ — острвце зелено ко лисну Отоку, шапутање њено, где се младост срета цијелога љета; Над Вардаром волим разлистало Водно као село родно, повјесно Крушево, шехер Сарајево, весело Загорје, кршно личко горје; Сплит под Марјаном, Нови под Орјеном, и славно Цетиње под славним Ловћеном, на Неретви Мостар, под Румијом Бар, древни Дубровник са повијешћу славном. Волим цвјетну Боку перivoје њене, људе сједињене у братству, другарству. Волим Јадран цио, равну Војводину, Триглав, Ђевђелију — волим домовину.

Јунус Међедовић

ПОРУКА ЦАРА МЕНЕЛИКА II НАШЕМ СЛИКАРУ АНАСТАСУ БОЦАРИЋУ

Дана 22. јула 1954. године у „Политици“ је изашао занимљив текст о Будванину Анастасу Бочариду. Написан је у облику дијалога новинара Драгана Марковића и сликарке кћерке Марије. Разговор је, како се из чланка може закључити, већен у малој тјеској собици у Јевремовој улици у Београду, где је живјела ова жена, окружена сликама свога оца. Она је међу тим сликама љубоморно чувала и оригиналну скицу грба уравесну за етиопског гара Менелика II. На скици је представљен царски престо и чувени цареви питоми лавови.

Занимљив је податак да је сликар све до своје смрти држао „грб“ уза се. Сјећајући се како је дошло до тога да њен отац изради етиопски грб, Марија је истакла да је пресудан момент био слика револуције која је одлазила на двор султана Хамида, где је радио бисту Ахмед-паше. Једног дана на двор је стигла етиопска мисија. Гледали су одушевљено скулптуру и позвали Бочариду да уради грб за њихову земљу и за владара Менелика II. Тако је настало царско знамење које и данас краси етиопски двор. Потом је 17. априла 1905. године, Анастасу Бочариду стигло писмо врло интересантног садржаја. „Примајући знамење етиопског царства“ — писало је тамо — „за које сам вас замолио да га направите, ја Ато Каил Мариам, у својству изваниредног посланника Њ. В. цара Менелика II, краља краљева Етиопије, радујем се што могу да изјавим да заслужујете највеће похвале не само што се тиче умјетничке стране знамења, већ и избора идеја и срећног рјешења“.

Послије израде грба Анастас Бочарид је вратио у земљу — изненада и преко мора — као и оне ноћи када је побјегао од оца на једрењаку из Будве. Настанио се у Перасту, где је, сликајући, завршио свој живот. Пред са му смрт, 16. априла 1944. године у малој каменој кући

на обали, где је скривао и скину грба, узео је кичицу и додао на њој ријечи: „За правду.“

Драгана Ивановић

Галерији града-хотела „Свети Стефан“, између осталих, биће организована изложба једног од најбољих савремених југословенских сликара посебно цијењених међу љубитељима сликарства, сарадњевског сликара Мерсаца Бербера.

С. П.

ИЗЛОЖБА ЈЕДРЕЊАКА ПЕТРА ГРАЧАНИНА

Которанин Петар Грачанин, поводом Треће конференције о заштити Јадрана, приредио је у хотелу „Авале“ веома за пажену изложбу модела — једрењака, који су пловили свјетским морима и океанима у прошлним вјековима. Тако су љубитељи овог стваралаштва примијењене умјетно

сти могли видjetи седамнаест модела, а најинтересантнији су били „Карака“ — из петнаестог и модел „Бокешки шамбек“ из осамнаестог вјека.

Грачанин је завршио графички занат у штампарiji „Андреја Палташић“ у Котору. Од 1973. године одлази на море и од тада, како нам је рекао, починje интензивно да се бави моделарством. До сада је излагао у Поморском музеју и Центру за културу у Котору и у хотелском комплексу „Бабин кук“ у Дубровнику.

П. С.

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

Фрагменти о Грбальском устанку

Посљедњи аутокефални архиепископ цетињски и митрополит Црне Горе, Брда и Приморја, Митрофан Бан пише у „Животопису“ и о Грбальском устанку 1869. године. Ево неколико фрагмената из тог текста.

„...Ја нигде, и не дај Божке, ничему нијесам могао бити противан народном добру, његовој части и угледу. А што сам противан био овоме устанку то сам чинио из убеђења да нас шака Бокеза нијесмо у стању да противстанемо аустријској сили, без наше грдне штете. А још веће што сам се увјерио да Паštrivani, Budvani, Krtoljani, Novljani и сви становници око бокешког канала нијесу хтјeli, или, боље рећи, нијесу нашли да је мудро ступати у борбу са својом законитом владом, тј. једном великом јевропском силом! Ко је, дакле, био за борбу? Brajići, Pobori, Mađine, Grbljani, Krvivoščani, Ledeničani, Ublijani i Mokriňani. Sa ovom snagom stupati u rat protiv silne Austrije samo su mogle glave bez ikakvot rачuna na poslednje! Ovo sam naveo зато да не би когод и послије моје смрти бацјо сумњу да сам ја у овој ствари био izdajnik narodni. Но, када сам видио да је народ застрашено до тијех граница да не рачуна на послиједце, ја сам пошао са њим погинути ондје гдје он гине...“

Ми погледајмо на Горажду и видјесмо где из тврђаве пуда топ и пушка... Војска из Котора дође и ми је дочекајмо. Жестоки борбене настаде. Пот Митар, човјек паметан и јунак, уређиваше и сокољаше своје на јунаштво. Ја и поп Јово Радановић, иако није каваљерски хвалити себе, јуначки смо се држали у својим позицијама и нијесмо се један од другога раздвајали. Послије три сата жестоког борби наша војска што бијаше око Горажда, нападнута од једног дијела војске што уз Пипољевац бијаше изашла из Котора, и видио да неприступној и затвореној тврђави ништа најдити не може, остави своје позиције и одступи од тврђаве... Наш гу-

битак тога дана бијаше прилично велик. Уколико се сада могу сјетити, попишли су: Стево Попов Тичић из Главата, Јово Петров Бајковић из Вишњева, Томо Марков Масловар из Кримовица, Раде Ников Ђурић из Ковача и Нико Станков Лазовић из Загоре...

Дођоше Нико Војинов Микијељ и Павле Ђућин, послили од Лаза Филиповића и Ника Јововића Лазаревића, са изјавом како су они ходили код гувернера Ватнера, који је с војском изашао на Сутвару. Они су дошли да позову Војина Бајковића, а тајко исто и друге главаре, да они пођу код гувернера да би нешто олакшали несрћном народу. Пред самом кућом попа Јова Радановића нађемо гувернера окруженог гомилом официра. Нико Лазаревић нас представи. Гувернер оштро рече: „Зашто сте пустили да народ дође до ове несрће?“, а начелнику, онда рече: „Твоја управа у спаштава посве је била лоша, ти имаји знања, ни вјештине. Жалосно је било твоје управљање! Да си ти био други, не шта ствари доћи до овога што је дошло! Наређујем да одмах пођете у народ, да свакоме какжете нека се занима својим радом, али без оружја, и нека сваки истакне на својој кући бијелу крпу...“

„У Горњем Грбљу био се дигао велики дим, јер Аустријаца бијају запалили седло Дуб, Сутвару, Належиће, Пелиново и Шишиће... Војска аустријска надолазила је из Будве преко Спаса и Пријевора... Манастир је изгорио у пожару 23. октобра и није помогао бијели ленцу...“

Много народа прешло је у Црну Гору и ови свештеници: Иво Микијељ, Митар Зец, Јово Радановић, Крсто Ђукић и поп Митар Ковачевић... Књаз Никола нареди да се Приморци, који су пребегли у Црну Гору, разоружају и смјесте: Грбљани, Побори, Мађине и Брајићи по Љуботињу, Цетињу, Бајџама, Ђеклићима и Бјелицама; Кривошићани, Леденичани, Убљани по Цуџама, Грахову и Рудинама. Свако је примио редовни таини, како мушки тако и женски...

ТРЕЋА КОНФЕРЕНЦИЈА О ЗАШТИТИ ЈАДРАНА

Сачувати чисто море

У организацији Југословенског савеза за заштиту и унапређење човјекове околизе, у хотелу „Авала“ 16. и 17. новембра одржана је Трећа конференција о заштити Јадрана. У њеном раду учествовало је 347 представника научних, друштвено-политичких заједница и организација удруженог рада из свих република и покрајина, као и представници савезних институција и органа. У току два дана рада је на пленарним и сједницама седам секција поднијето 132 реферата и саопштења о разноврсним проблемима и питањима о чувању бистрог и плавог Јадрана.

МИ ПИОНИРИ МОЛИМО...

У име пионира Југославије, Милица Пајовић ученица VIII-1 О.Ш. „С. М. Љубишић“ поздравила је учеснике Треће конференције о заштити Јадрана.

Ми пионир-припадници најмлађе генерације, поздрављамо вас и желимо вам пуно успјеха у раду. Надамо се да ће ова конференција допринести очувању не само природних лепота Јадрана, већ и цијелог Средоземља.

Драго нам је што сте за место одржавања III конференције о заштити Јадрана изабрали баш Будву, једно од најљепших мјеста на нашој обали, где је природа остало очувана и готово нетакнута од стране загађивача човјекове средине.

У школи, кроз наставу, радећи литеарне и ликовне радве на тему заштите човјекове средине, сазнали смо да нашем плавом мору пријети опасност од загађивања. Знамо да човјек сваким дајом иде даље и даље. Он крчи пут ка будућности, улази у тајне технологије, развија моћну индустрију, али човјек се мора постарати да не узнемира природу, да индустријским отпацима не нарушуја средину у којој живи.

Ми не бисмо вољели да наше бистро море постане тамно и мутно, да његовом површином пливају отпаци и да на обали проналазимо угинуле рибе. И зато вас ми, пионире, молимо да покушате да овим скупом ријешите питање заштите нашег Јадрана ради будућих генерација које би, као и ми, жељеле да још дugo ужијавују у љепоти Јадранског мора.

Учеснике Конференције по здравили су предсједник Савезне конференције ССРНЈ Марјан Рожић, предсједник Координационог одбора СИЗ за заштиту човјекове околине Анте Сучић, представник ЈНА контраадмирал Бранко Мастиловић, а у име града домаћина предсједник Скупштине општине Будва Душан Лижевић.

Отварајући скуп Анђелко Калпинић нагласио је да је најчно истраживање Јадрана о

његовом познавању и правилном коришћењу почело прије сто година и да су највећи резултати у том погледу постигнути у социјалистичкој Југославији. Потребна је општедруштвена ријешеност и ангажованост свих субјеката самоуправног система да се сачува пуну позиција Јадрана као најчистијег мора у Средоземљу. Да би се то постигло неопходна је његова даља заштита, као и пута примјена законитости на очувању овог природног добра чијем се коришћењу тек почело приступати.

— Јадранско подручје даје скоро идеалне услове за развој туризма и поморства, а, упоредо, и за развој различитих других дјелатности, док је приобални појас изузетно привлачен за насељавање. Саме воде представљају ризику природних сировина које су људске руке тек дохватиле и наше море је својеврstan пут отварања Југославије према свијету, — рекао је Маријан Рожић.

Наглашавајући да у нашем друштву постепено сазијева свјест о потреби економског активирања потенцијала Јадрана уз истовремену еколошку заштиту, он је даље рекао:

— Све општине Јадрана, али и општине залеђа морају заједно с радним колективима и науком удржити снаге и дјеловити да бисмо добили резултате с којима бисмо сви били задовољни. Зато је унапређивање и заштита човјекове животне и радне средине једна од значајних обавеза и одговорности организација и руководства Социјалистичког савеза. То мора бити интерес и обавеза организованог народа. У условима социјалистичког самоуправљања то је, истовремено, дубоко преплетен лични и друштвени интерес да се животна средина заштити и учини квалитетнијом, да рад и развој у таквом средини буде задовољство, извор животне радости и основа личног и друштвеног напретка. Човјекову животну и радну средину можемо у нашим условима унапређивati само ако ове задатке схватимо и остварујемо као сastавni dijо самоуправних социјалистичких односа и друштвено-економског положаја радног човјека, као сastавni dijо проширене друштвене репродукције и привређивања у циљу. Унапређивање и заштита човјекове животне и радне средине је сastавni dijо друштвено-економског и политичког развијатка и система, а то значи да је стално унапређивање човјекове животне и радне средине непосредан интерес и обавеза радних људи и грађана, а оли, да би тај дио свог друштвено-економског положаја успјешно остварили, морају да се организују на одговарајући начин и да се зајажу за развој свих оних облика рада и одлучивања који им омогућују да своје обавезе, права и одговорности остварују.

СУД ЂЕ ОДЛУЧИТИ КО ЈЕ ПОГРИЈЕШКО

НАСТАВЉА СЕ СПОР СА „ТИТЕКСОМ“

Републички комитет за урбанизам и грађевинарство, стамбене и комуналне послове поништио је рјешење Одјељења за инспекцијске послове Скупштине општине Будва од 16. августа ове године и рјешење Општинског грађевинског инспектора од 27. августа о рушењу камп-кућица у одмаралишту титоградског „Титекса“ у Београду.

Обратили смо се тим појомом Одјељењу за инспекцијске послове Скупштине општине Будва.

— Болje рећи рјешење је враћено на поновни поступак због формалних грешака које је утврдио другостепених оргања, рекао нам је Милан Савићевић, грађевински инспектор. — Потписао га је на челик, а требало је да то учини грађевински инспектор. Скупштина је у томе да су та два објекта уклоњена, пошто је претходно спроведен уобичајени поступак предвиђен за дивљу градњу. „Титекс“ је наиме, подигао објекте на терену где нису раније постојале никакве куће, чак ни темељи. Ради се, дакле, о бесправној градњи, а не ни о каквој адаптацији или доградњи како то другога из Титограда желе да прикажу. Уосталом, то се може видjetи из разних катастарских скица, с фотографија и из другог материјала који чије не овај предмет. Претходно смо упозорили инвеститора да не прибегава градњи без одобрења, али они су поступили друкчије. Саслушали смо представнике инвеститора прије доношења рјешења о рушењу, о чему постоји десетак записника. Твр-

дим да смо исправљо поступили. Стичем утисак да се вођи кампања у корист титоградског колектива, а наш рад желе да прикажу као тенденцијан. Ми смо поступили онако како налаже закон: уклонили смо дивље објекте у друштвеном сектору као што чинимо и с бесправно подигнутим објектима пријатника.

У „Титексу“ сматрају да су оштећени и паговјештавају

да ће Скупштину општине ту жити суду за штету коју су имали, без обзира на то да ли ће одлуку Будвани доности у поновном поступку. Сматрају да су материјално оштећени, да је одлука Комитета за урбанизам исправна и да никако није смједо до тога да се спорне камп-кућице уклоне. Шта ће од свега бити, остаје да се види.

С. Г.

ЗАБОРАВИЛИ

НА ОБАВЕЗЕ

Самоуправна интересна заједница за запошљавање још поодавно је свим радним колективима на подручју општине доставила дописе којима је затражено да се сачине спискови потреба за кадровима и упуте овој заједници.

Међутим, колико су затајили ови које смо поменули, толико су били аљкви и они који су доставили спискове. Са ријетким изузетцима.

— Доставили су нам неке папире из којих се ништа не може јасно видjetи. Неки су погријешили у шифрама, неки нису јасно истакли које раднике требају, а са чим располажу, а неки су — вјеровали или не — послали празне папире! Овакв однос према нашој Заједници — спољи између радних организација и незапослених — најближе речено је — неизвиљан. Стекли смо утисак да се основни организације удржавају, радне јединице организација чија су сједишта ван општине и други просто желе да сами рјешавају питања незапослености, сами „пратјају“ конкурсе, не поштујући договоре и ставове. А што је најгоре, нико их и не позива на одговорност.

С. Г.

НЕДЕЉКА МЕЈИЋ: „ЗАШТО НЕ МОГУ ДА ПРИСУСТВУЈЕМ СЈЕДНИЦАМА ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА САВЕЗА КОМУНИСТА?“

Као друштвени правобраници самоуправљања Недељка Мејић, ради шест година. Говорећи о својим искуствима у досадашњем раду, она нам је, између остalog, рекла:

— Друштвени правобраници самоуправљања у нашој средини изгледа да мора да буде усамљен и изолован. Наиме, није доволно укључити у политичке токове и збијању на овом подручју. Иесхватљиво је зашто у својству друштвених правобраниција узимају улогу у друштвеној правобраници. Иесхватљиво је зашто у својству друштвених правобраниција узимају улогу у друштвеној правобраници. Иесхватљиво је зашто у својству друштвених правобраниција узимају улогу у друштвеној правобраници.

— А када се ствар негде добро закува — наставила је

Недељка Мејић — док сви чује о томе ко би могао да почене акцију за сужбијање слабости, онда се те исте општинске структуре сјете да постоји друштвени правобраници самоуправљања и да он треба да се ангажује. Не тако ријетко, и када је све јасно, када и суд донесе пресуду, друштвени правобраници самоуправљања упућују се писмени протести и при говори како није стручан или да није подобан.

С. Паповић

ИСТИЧЕМО

ЗА ДЈЕЦУ ПРЕМИНУЛОГ РАДНИКА

Недавно је Служби рапортували о самоуправним правима радника! Када сам недавно, тражила да присуствујем сједници Општинског комитета одговорено ми је да по пословнику сједници могу да присуствују само чланови Комитета. Шта ми је друго преостало, него да се повучем, иако мислим да би било нормално да постоји по координација у раду са свим политичким структурама у општини.

— А када се ствар негде добро закува — наставила је

минулог радника, с тим да буде исплаћена искључиво дјеци покојног Љубиша Вукчићевића.

Надајући се да ће мијој молби изаћи у сусрет, другарски вас поздрављам.

Са задовољством објављујем ово несвакидашње писмо — доказ солидарности, и у име колективе „Хотели Бечићка плажа“ још једном захваљујемо другарци Кристијани на њеном племенитом поступку.

Н.М.

НЕМА КВОРУМА — НЕМА СЈЕДНИЦЕ

Сједница Скупштине туристичког савеза заказана у новембру, није одржана — није било кворума! Иако је Туристички савез седам дана раније свим упутио позив и до број обраћен материјал, од 33 делегата, дошло је све га деветорица! А на дневном реду налазио се материјал о основним карактеристикама овогодишње туристичке сезоне с предлогом мјера за припрему сезоне 1985. године.

П. С.

Ђачка страна Приморских новина

ТРАГОМ НЕСТАЛИХ ЦИВИЛИЗАЦИЈА

Месопотамија, Вавилон и Асирија

МЕСОПОТАМИЈА И ЊЕНА ИСТОРИЈА познати су тек у новије вријеме. Ископавања која су вршена крајем прошлог вијека и касније открила су једну велику културу.

У долини Еуфрата и Тигра ство рене су прве државе исто тако давно као и у Египту, а можда и раније, али под повољнијим условима, јер, док је Египат био скоро потпуно изолован и са свих страна одвојен пустинама, Месопотамија је дјема ријекама била ве зана караванским путовима са свим сусједним земљама, па је имала све услове да се развије у ботату трговачку земљу.

На почетку историјског периода (око 3000. године) на југу Месопотамије живјели су Сумерици, народ непознатог поријекла, а на сје веру Акађани, који су били семити. И једни и други бавили су се земљорадњом и сточарством и створили су читав систем насила за спречавање поплава и прокопали огромну мрежу канала за на водњавање за вријеме суше.

Тек касније створени су независни градови — државе, који су често ратовали међу собом, а ратовали су и са сусједним народима.

У сјеверној Месопотамији, на средњем току Тигра, насељили су се Асирици око 2500. године, а њихова најстарија престоница била је Асур. Иако се једна трајнија држава није могла успоставити све до краја трећег миленијума, ипак се на тулу Месопотамије, у току од хиљаду година и више, развијала култура упоредо с египатском, чији ће наосици у следећа два миленијума бити Вавилонци и Асирици који су имали исту религију и скоро исти језик, а служили су се истим, клинастим, писмом, наслијеђеним још од Сумерца.

Риједак је случај у историји да се културно наслеђе кроз хиљаду година тако љубоморно чувало од страних утицаја као у Месопотамији, што се нарочито види на религији, која се у основи није промијенила за своје вријеме.

СУМЕР И АКАД

ОД НАЈСТАРИЈЕ месопотамске архитектуре сачувани су само остаци канала и гробови. Сумерски канали за наводњавање већ су крајем четвртог миленијума били за својени, а из најстарији времена постичу и гробови, у којима су нађени разни умјетнички предмети и најкит.

Око 2700. године у Акаду је вла дао краљ Саргон, који је ујединио Сумер, Акад и сусједни Елам. Његов син Нарам-Син био је највећи акадски владар. На стели Нарам-Сина представљена је битка у плавини. Непријатељ се повлачи, а на врху је краљ, двоструко већи, пред пирамидом. То је једно од најбољих вајарских дјела пред ње Азије тог доба.

У Лагашу је нађен дио стеле краља Саната (прије 3000. год.) који потиче са надгробног споменика или са споменика подигнутог у част побједе. На једној страни приказан је краљ у борби, а на другој бог Лагоша: у једној руци држи грб града, а у другој буздан — замахује на непријатеља, који пред њим леже у кавезу.

СТАРО ВАВИЛОНСКО ЦАРСТВО

СЛЕВЕРНИЈЕ ОД ДОТАДАШЊЕГ ЦЕНТРА, тамо где се Еуфрат и Тигар приближују, подигнут је град Вавилон, који је постао трговачки центар и главни град државе. Најзначајнији вавилонски владар био је Хамураби (2067-2025), који је ујединио Месопотамију и покрио сумерске градове. Тако је настало вавилонско царство, које је трајало четири и по вијека, док га нису покорили

египатски фараони, а касније Асирици.

Хамураби је саставио за своју државу законик, који је урезан на плавину једног стуба, а на врху је рељеф, на коме је представљен бот Шамаш, који сједи и продаје Хамурабију законик.

Мало је статуа и рељефа сачувано из овог обода, али они, као и рељеф на Хамурабијевом стубу, показују назадовање у умјетности.

Палате и храмови из овог времена на потпуно су порушени, и често су Асирици, на мјесто где су они били, подизали нове зграде по угледу на раније.

АСИРСКО ЦАРСТВО

СРЕДИНOM ТРИНАЕСТОГ ВИЈЕКА Асирија је постала моћна држава, а од 9. вијека Асирици ирају важну улогу у историји и њихова држава достиже врхунак за вријеме Саргona II (722-705).

Асиријска умјетност, која је у до упона и врхунцу асиријске државе доживјела и сама висок успон, потпуно је под утицајем умјетности Вавилонија, од којих су Асирици примили и религију и државно уређење, науку и писмо. Али, кроз 150 година, док је асиријска држава била на врхунцу, асиријска умјетност је дала дјела која заузимају посебно место међу умјетничким дјелима ових других на рода. У асиријској умјетности на првом мјесту стоји архитектура, којој су вајарство и сликарство потпуно подређени.

АСИРСКИ ХРАМОВИ, као и египатски, били су „куће божије“. Уз храмове, нарочито уз оне веће, биле су степенасте куле које су имали неколико спратова, обично седам, степенасто увучене једна над другом. Од ових кула највећа је била библијска — вавилонска кула, у центру града Вавилона, главно светилиште бога Мардука. Не зна се кад је била подигнута, а обновљана је у два маха.

Палате су биле веома велике, а сваки владар зидао је палату за себе. Оне су подизане на вјештачким терасама и својим угловима су биле оријентисане према странама сјевера, тако да код зграда није било несунчаних страна.

Вајарство је било потпуно прећено архитектури и слободних статуа има врло мало. На градским капијама и вратима палата постављане су са стране као чувари фигуре демона с тијелом крилатог бика или лава са човјечјом главом. Ови чувари клесани су у огромним блоковима камена, тешким преко 30 тона, који су претходно били узидани у обиде стране врата.

Вајени рељефи, рађени на зидовима палата у кречњаку и алабастеру, представљају најбоља дјела асиријске умјетности. Међу њима нарочито се издвајају она с представама животиња, битака и лова.

Најљепша дјела асиријске умјетности су рељефи из Асурбанипалацове палате у Ниниви. Док су радији рељефи више схваћени као цртежи, овдје су они пластично моделовани. То су дјела великих умјетника, што се види по рањеној лавици која је стријелама по гођена у кичму и повлачи задње, парализоване, ноге. Овај рељеф је са сцене из лова краља Асурбанипала у Ниниви.

Иако је постизнуто скоро савршенство у представљању животиња, човјечија фигура је увјејак ос талом мирна, укочена и с безизразним лицем, које само показује снагу, а никада не изражава неки други осјећај. И у покрету и у лову, достојанственост је сачувана. На типизираним лицима нема ничег индивидуалног.

ДИЈЕТЕ И УЧЕЊЕ

ЧЕСТО СЕ МОЖЕ ЧУТИ да родитељи све мање могу помоћи дјеци кад уче и раде школске задатке. Објективно говорећи има истине у томе: сада су програми и уџбеници друкчији него некада, дosta је измијењено и у наставним садржајима.

— Једном недјељно прегледајте шта је све дијете радио у школи и код куће. На свим тим радовима постоје, по правилу, биљешке и ознаке учитеља на основу којих сасвим лако сазнајете успјех и неуспјех, постигнућа и недостатке. То ће вам помоћи да с дјететом радите сасвим одређене садржаје, да му помогнете тамо где примијелите тешкоће.

— Домаћи задаци су прави наставни сног што се ради у школи. Ако више дијете има озбиљне тешкоће да самостално ради код куће — то указује да нешто није у реду: да је „испупчило нит“ ради у школи. О томе се треба пославетовати с учитељем у „дане отворених врата“.

— Родитељи треба да знају садржај читанке за одговарајући разред. Ако су ових дана (у II разреду) радили о шуми, онда се с дјететом може говорити о шуми и птицама које тамо живе. Ако с дјететом, иначе, штете шумом, то је прилика да много о томе разговарате, а не само окупљеним балонима (о чemu, такође, можете говорити).

— У свему што разговарамо с дјететом (о филму с малог екрана, о прочитаној причи итд.) развијамо код дјетета способност да што више запажа и да повезује. Сигурно сте примијетили тенденцију дјетета да наброји дosta ствари и бића, помислите му да о набројаним стварима и бићима што више каже повезано, да распознаје неке односе.

— У математици највише ћете помоћи дјетету ако га охрабрујете да смо само рјешава задатке и то на свој начин. Не натурајте му свој начин мишљења!

НАШИ НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

Теби, Домовино, за рођендан

НА ТВОЈ ЧЕТРДЕСЕТИ РОДЕНДАН, ТВОЈА МАЛА ДЈЕЦА ПОСТАЋЕ ПИОНИРИ. ЊИХОВ ВЕСЕЛИ ПРОГРАМ БИЋЕ О ТЕБИ, О ТВОМЕ СРЦУ. ГЛЕДАЊЕШ ИХ СВОЈИМ ВЕДРИМ ОЧИМА. СВИ ЂЕ ТИ ЧЕСТИТАТИ РОДЕНДАН, ДОМОВИНО!

Даница КАЖАНЕГРА

* * *

ТЕБИ НА РОДЕНДАН ПЛЕВАЉУ ПЛЕСМУ — ЈУГОСЛАВИЈО!

ДАЋУ ТИ 40 СВЕЂЕЋИЦА

И 1.000 ПЕТИЦА.

ДАЋУ ТИ НАЈДРАЖИ

ПОКЛОН, А ТО ЈЕ:

— ДОМОВИНО ЈА ТЕ ВОЛИМ!

Анђела ФУШТИЋ

* * *

ЗАШТО ВОЛИМ ДОМОВИНУ

Моја домовина је Југославија. У њој живимо безбрижно и слободно. Сваког дана видимо на телевизији како дјеца гину у рату, или умиру од глади. Ми се у нашој земљи лети безбрижно купамо, а зими уживајмо у снјегу. Волимо сву дјецу свијета.

Безврдно купамо, а зими уживајмо у снјегу. Волимо сву дјецу свијета. Код нас се одржавају многе приредбе где учествују сва дјеца свијета.

Сваки дио наше земље је на свој начин лијеп. Имамо пуно туристичких мјеста. Многи странци долазе у нашу земљу и лети и зими. Сви се волимо и сви смо равноправни. Многи нам на томе завиде. Спремни smo да бранимо нашу земљу ако кад затреба, јер „своје не дамо, а туђе нећemo“.

Марко МАРКОВИЋ

* * *

Волим домовину зато што је лијепа. Волим њено море, брда и планине. Њена језера и ријеке. Све око мене што је најљепше, моја је домовина. За њу су гинули партизани да бисмо ми живјели у слободи и миру. И ми, пионире, треба да волимо домовину и да је бранимо ако затреба као што су је бранили борци који су погинули у рату.

Вања МИЋЕВИЋ

ЗИМА

Будба је град у коме живим, играм се, растем и учим. Она је за мене најљепши град на свијету.

Будба има Стари град, дивне хотеле, најљепше плаже и море. Љети пуно туриста, с различних страна свијета. Уживају у мору, сунцу и неописивим лепотама.

Кад пођем из Будве, једва чекају да се вратим. Зато највише волим своју Будву и најсрдјенији сам у њој.

Александар ВАСОВИЋ

Поље се посребрило, а сребро му ледено. На кућици више није црвен кров.

Већ велики бијели саг.

Шта је то?

То је први јануар

простро свој шлаг.

Јелена ПАПОВИЋ

ЗАВРШЕНО ЈЕСЕЊЕ ПРВЕНСТВО

„БУДВА“ НА ЧЕЛУ У ЈУЖНОЈ ФУДБАЛСКОЈ РЕГИЈИ

МЕЂУ НАЈБОЉИМ ТЕНИСЕРИМА

На ранг-листи најбољих тенисера Црне Горе, коју је, након 24 турнира одржана у разним мјестима, објавио Тениски савез наше Републике, налазе се: у категорији јуниора до 18 година Јово Фрањичевић, који је сакупио 17 бодова, и Стево Гревовић са седам бодова.

Овај спорт у Петровцу има нешто дужу традицију, али све више заокупља младе и у Светом Стефану, Београду.

С. Г.

КОШАРКАШИ „МОГРЕНА“ НА ДРУГОМ МЈЕСТУ

Кошаркаши „Могрена“ су најбољи — у новофор мираној другој кошаркашкој лиги Црне Горе заузели су на крају јесеног дјела првенства друго мјесто. Из пет утакмица освојили су шест бодова — три пута су славили побједе, а два пута су поражени.

Екипа „Зете“ освојила је осам бодова, што значи да Будвани имају шансу да се боре за највиши пласман. Други дјел првенства почиње 9. фебруара и „Могрен“ на свом терену дочекује тим „Иванграда“.

С. Г.

ПРВЕНСТВО У АУТОМОБИЛИЗМУ

На стази Будва — Лапчићи одржана је брдско-брзинска трка која се бодује за првенство Црне Горе. На дионици дугој десет километара најбоље вријеме постигао је Жељко Балићевић, члан Ауто-мото друштва „Блажко Смиљанић“ из Котора. Он је стазу прешао за пет минута и 52 секунде, што је за 22 секунде слабије од рекорда који држи наш суграђанин Војислав Гргуревић.

С. П.

Најбољи у генералном пласману били су возачи Ауто-мото друштва „Блажко Смиљанић“, који су освојили 33 бода, док је друго мјесто припало Ауто-мото друштву „Мило Циковић“ из Никшића.

Организатор овог веома усједлог такмичења било је Ауто-мото друштво из Будве.

С. Г.

ЗАМЕНА СТАНА

ДВОСОБНИ КОНФОРНИ СТАН У ЦЕТИЊУ ОД 67 м² СА ГАРАЖКОМ (20 м²) И ТЕЛЕФОНОМ МИЈЕЊАМ ЗА ОДГОВАРАЈУБИ У БУДВИ.

ИНФОРМАЦИЈЕ СВАКОГ ДАНА ОД 15 ДО 19 ЧАСОВА НА ТЕЛЕФОНЕ 21-793 И 21-729.

ЗАВРШЕНО ЈЕСЕЊЕ ПРВЕНСТВО

„БУДВА“ НА ЧЕЛУ У ЈУЖНОЈ ФУДБАЛСКОЈ РЕГИЈИ

Јесенњи дјел првенства у Јужној фудбалској регији је за вршак. Послије једнасто десет овиграних кола, екипа „Будве“ нашла се на челу првенства табеле, где ће и презимити. Сакупљено је 18 бодова. Исто толико има и главни конкурент, цетињска „Тара“, али Будвани имају бољу гол-разлику.

БОКСЕРИ „БУДВЕ“ КРЧЕ ПУТ У „ВИСОКО ДРУШТВО“

Са тренером Павлом Буџајом и агилним секретаром клуба „Будва“ Николом Звицером, млади боксери из наше општине крче пут у „високо друштво“ југословенског бокса.

Поред већ афирмисаних боксера — Виде Ратковића (полусредња), Дјане Јовановића (перолажа), браће Мијајловић, те Милорада Митровића (појутешка) — наши полутешки Драган Кривокапић (папир), Саша Лабовић (перолажа), Зоран Перкин (средња) и Зоран Лучић (полутешка) недавно су великој ревији бокса у Београду. Одушевили су публику и боксерске стручњаке. Драган Кривокапић, Саша Лабовић и Зоран Перкин освојили су прво, а Зоран Лучић друго мјесто. Виде Ратковић је 1981. и 1982. године био шампион Црне Горе у јуниорској, а 1983. освојио је титулу и у сениорској конкуренцији. Прије два је године на ревији „Братство јединства“ у Загребу био је први, а у Ријеци је 1982. год. освојио Златну медаљу на ревији „Младих шампиона“. На овогодишњој међународној ревији бокса у Скопљу побиједио је у финалу Вукашина Трајанова и добио трофеј „Златни гонг“.

Нова нада будванској бокса, петнаестогодишњи Драган Кривокапић, до сада је званично три пута излазио на ринг и сваки пут убедљиво савладао своје противнике. За њега Бучај каже да је техничар великих квалитета.

С. П.

Забиљежили смо само два „ремија“ — против „Таре“ и са екипом „Слоге“. На утакмици у Цетињу нисмо могли постићи више јер смо против себе имали и играче „Таре“ и судију Стојановића који нас је оштетио. Није до судије чист једнаестерац за нас док је то учинио за Цетиња, мада пенал није постојао, каже нам шеф стручног штаба „Будве“ Десимир Тодоровић.

За неријешен резултат у Будви криви су жути картони. На утакмици са „Слогом“ није наступило, чак, пет противника који су издржавали казне.

Будвани располажу са 25 играча. Тренер Тодоровић рачуна на осамнаесторицу који су понијели терет у јесенњој трци за бодове. То су: Ђурковић, Мићић, Иванчевић, Иванић, Татар, Дакић, Калезић, Николић, Мирко

Цвијовић, Масловар, Ковачевић, Микијель, Вујовић, Скробановић, Мићо Марковић, Чучка и Душан Цвијовић.

— Наша оријентација је да стварамо тим из сопствене средине, тако да се нећemo појачавати са стране. Једино појачање биће Душан Цвијовић који је дуже времена био кажњен. Ријеч је о веома квалитетном фудбалеру. Имамо добар тим који ћemo до прољећа уграти, како би био спреман да настави усјечну серију. У прољећном дјелу првенства распоред је повољнији, тако да с пуном оптимизму очекујемо други дјел такмичења, истиче Тодоровић.

Екипи је приступио и Ивица Мушура који је раније био војник клуба.

Првенство почиње 1. априла. Будвани ће припреме почети раније. Предвиђено је да се десетак дана интензивно ради у Будви, док би десетак дана екипа требала да отптује на Жабљак или Којашин. С обзиром на то да је у питању чисти аматеризам, да играчи не добијају никакву накнаду за игру, је у обавези да омотуји припреме.

— Брине нас само то што неки фудбалски органи фаворизују екипу „Таре“. Како се рецимо, могло догодити да судија Стјановић, који нас је оштетио баш у сусрету са Цетињанима, суди њиховој екипи — осам пута! Уколико суђење буде објективно, ми у наставку првенства имамо најбоље шансе, рекао нам је Тодоровић.

С. Греговић

Ангедоте

ЛАКО јЕ ПОГОДИО

Један од млађих књижевника издао је пјесме и упитао пјесника Јову Илића да ли их је прочитao, Јова му као из топа одговори да се најбоља пјесма налази на 48. страни збирке.

Кад млади пјесник оде, остали салетјеше Илића да им призна да ли је заиста читао те пјесме.

— Право да вам кажем, нисам прочитао ни један једини стих.

— Па како сте онда рекли четрдесет и осму страчу?

— Могао сам му рећи за било коју страну. За сваку од својих пјесама пјесник мисли да је најбоља.

ЛИЈЕПО јЕ ОД ЊЕГА

Једна група умјетника за вријеме паузе на концерту опште је критиковала композитора, називајући га плагијатором.

— Видите, — рече Бернард Шо, који је, такође, био на концерту — ја ја овог композитора поштуюјем и сматрам да би човјечанство требало да му буде врло захвално.

— Како и зашто?

— Заиста је лијепо од њега што је постао композитор. Замислите ви да се он са овим талентом ода професионалној крајњи!

Прошли су тужне године растанка од наших драгих родитеља и браће

МАРТИНОВИЋА ИЗ БРАЈИЋА

ЛУКО
1886—1952.

СТАНЕ
1899—1980.

резервдог капетана I класе, носиоца Карађорђеве звијезде са мацевима

ДИМИТРИЈА
1926—1944.
погинулог на
Батинској

ДУШАНА
1924—1972.
умрлог у
Бразилу

ГОЈКА
1925—1942.
стијељања у
Норвешкој

С ЉУБАВЉУ И ПОШТОВАЊЕМ УВИЈЕК ЋЕ ЖИВЈЕТИ У НАШИМ СРЦИМА.

ЊИХОВИ НАЈМИЛИЈИ:

Гаврило, Јованка, Душанка, Вукосава Даница и Нада.

Кутак за разоноду

ОТКРИО јЕ ПРИНЦИП

Неки млади проналазач обрати се Черчиљу, док је овај још био први лорд Адмиралитета, и рече да је пронашао начин како се, у случају рата, лако могу уништити непријатељске подморнице.

— Објасните како сте то замислили? — рече Черчиљ.

— Просто: довољно је да се морска вода доведе до степена клучња. У том случају подморнице би морале да изиђу на по вршину и онда би била играчка уништити их.

— Дивно... али реците ми како ћете морску воду довести до степена клучња?

— Опростице, али мој посао је био да откријем принцип. Даље је ствар техничара коко ће оставити моју идеју.

УСПАВАО СЕ

Алфред Хичкок имао је обичај да на пријемима запси у фотељи.

Једном га је сан савладао већ око девет сати увече, а негдje послије поноћи приће му супруга и продрома га:

— Хајде, Алфреде, вријеме је да идемо на спавање!

— Али, драга, зар тако рано? Људи ће помислити да нам је код њих дојади.

ДВИЈЕ ВРСТЕ ГЛАГОЛА

— Колико врста глагола имамо? — пита професор Ђака.

— Двадесет: мушки и женске.

— Заиста? То нисам знао. Дају ти добру оцјену ако ми наведеш један примјер глагола женског рода.

— Рађати! — тријумфално одговори Ђак.

НИЈЕ ТО НИШТА

— Моја жена је у стању да купи све што јој се нађе пред очима. Прошли је недеље купила је два халјине, једну бунду и четири ташне.

— Није то ништа моја јуће купила, такође, дводесет халјине, једну бунду и... покретне степенице!

ПРЕКРШИЛИ ПРОПИС

Из купе за непушаче куљао је дим. Кондуктор је отворио врата и угледао пет грешника.

— Господо — рекао је — ми на овој линији имамо одређене прописе који се готово увијек крше. Прво, пушчење у купе за непушаче је забрањено, а друго наши службеници не смiju примати бакшиш. Чини ми се да сте један од тих прописа пре кршили.